

Izhaja vsak petek. Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Ivan Renko. Izdaja časopisno založniško podjetje »Slovenski Jadran« v Kopru. Uredništvo in uprava v Kopru, Santorjeva ul. 26, tel. št. 179. Tiska tiskarna »Jadran« v Kopru. Posamezni izvod 10 din. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500, polletna 250, četrtletna pa 120 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3 in pol dolarja. Bančni račun 65-KB-1-Z-181.

Preberite tudi to:

Naš tedenski sprehod po svetu
Zunanje politični komentar »Jugopres«
Politično vrenje v Zah. Nemčiji
Satiro o prepoznom spoznanju Kaj pravi Barba Vane
O Ribiški šoli v Piranu
Kako upravljamo
Sport in objave
Zanimivosti in roman

**POZDRAV DELEGATOM
OKRAJNE KONFERENCE
SZDL****Utrditev zaupanja**

Danes se sestanejo delegati iz vsega koprškega okraja, da položijo račun o doseganju delu naše Socialistične zveze, da hkrati v temeljiti dvodnevni razpravi pretrsejo mnoga organizacijska in politična vprašanja in s tem v zvezi sprejmejo sklepe za nadaljno rast organizacije, predvsem pa za nadaljnje razvijanje in poglobljanje socialističnih odnosov v naši deželi.

Odposlanci organizacije SZDL našega okraja se letos sestajajo na svojo delovno konferenco v izredno ugodnem vzdušju — v Sovjetski zvezi se namreč med Jugoslovanske državniške delegacije, naši najvišji predstavniki — predsednikom Titom na čelu doživljajo v tej največji deželi socializma po vseh mračnih letih tako veličasten, v vsenarodnem merilu Sovjetske zveze tako spontan in množično ganljiv sprejem, da tega izbrani novinarji svetovnega slovesa po lastnem priznanju niti opisati ne morejo. Ob dejstvu, da stotisočgave množice sovjetskih delovnih ljudi iz dneva v dan predirajo varnostne kordone samo zato, da vsaj preprosto stisnejo tovarišu Titu roko, da mu vsepovsod, koder potuje po obširnem ozemlju Sovjetske zveze na najpristnejši način izražajo svoje toplo prijateljstvo in priznanje, si res ne moremo kaj, da ne bi razen razumljivega očiščanja sprčo popravljenih krivice, storjene socialistični Jugoslaviji in njenim voditeljem, sričo vzpostavitve prijateljskih odnosov med našimi in njihovimi bratskimi narodi predvsem ocenjevali vseh teh nad vse prepričljivih izrazov radosti najvišjih sovjetskih voditeljev in vsega sovjetskega ljudstva tudi kot mogočno priznanje pravilnosti naše jugoslovanske poti v socializem. Takšno vseljudsko priznanje, ki je moglo priti do izraza šele po zgodovinskem XX. kongresu KP SZ, priznanje pravilnosti doslednih jugoslovanskih stališč v naši notranji in zunanji politiki, pa se ob sedanjem Titovem obisku ne omejuje samo na Sovjetsko zvezo, marveč se odmeva njegovega graditeljskega poslanstva zelo jasno razlegajo po vsej zemeljski obli.

Sedanja Titova zgodovinska pot po Sovjetski zvezi je neocenljivo mogočen prispevek Jugoslavije v izgradnji svetovnega miru, hkrati pa tudi prispevek h krepitvi vseh socialističnih sil v svetu.

Pri vseh uspehih in tudi pomanjkljivosti v delu organizacije SZDL našega okraja, pri vseh nalogah, ki jih bo naša okrajna konferenca danes in jutri nakazala za bodoče politično delo svojih organizacij in članov, bodo delegati sprčo omenjenih in tako prepričljivih dokazov zaupanja glede pravilnosti naše poti v socializem nedvomno sprejeli takšne sklepe, da bodo z njimi tudi v okviru našega okraja opravili zaupanje, ki ga goje napram Socialistični zvezi delovnega ljudstva Jugoslavije vse napredne sile sveta.

**OB SPREJEMANJU LETOŠNJIH DRUŽBENIH PLANOV
PO NAŠIH OBČINAH****Družbeni plan
temelj našega gospodarstva**

Na kratko o družbenih planih Kopra, Divače in Pivke

OBČINA KOPER

Vrednost družbenega proizvoda vseh gospodarskih panog v koprski občini se bo letos povečala za tri odstotke, vrednost narodnega dohodka pa za 1 odstotek v primerjavi z letom 1955. Vzrok temu je povečanje kapacitet v obratovanju podjetij in s tem v zvezi povečanje amortizacije na 243 milijonov din.

Družbeni plan, ki ga je občinski ljudski odbor v Kopru sprejel konec maja, predvideva povečanje industrijske proizvodnje za 103 odstotke v glavnem zaradi začetka polnega obratovanja v tovarni ERMA v Šmarjah in v tovarni TOMOS v Kopru ter zaradi boljšega izkoriščanja zmogljivosti strojev v tovarni ISTRJA v Kopru in LAMA v Dekanih. Zmanjšala se bo v glavnem le kmetijska proizvodnja zaradi pozebe, zakasnele letine in še delno neobdelane zemlje. Preobčutno zmanjšanje družbenega proizvoda, ki bi ga lahko imeli prej omenjeni vzroki, pa bo zavrlo znatno večje vlaganje investicijskih sredstev v kmetijstvo in zato povečanje produktivnosti. Lahko pričakujemo, da bo letošnja kmetijska proizvodnja ostala na lanskeoletni višini.

Povečanje in izboljšanje gostinskih kapacitet v minulem in letošnjem letu bo vplivalo na stabilizacijo turizma, ki postaja pomemben gospodarski činitelj koprške občine.

Obseg obrtniške dejavnosti, ki bo letos verjetno povečala družbeni proizvod za 14 odstotkov, narekuje potrebo po organizacijski in gospodarski ureditvi delavnic ter postopno večanje kapacitet.

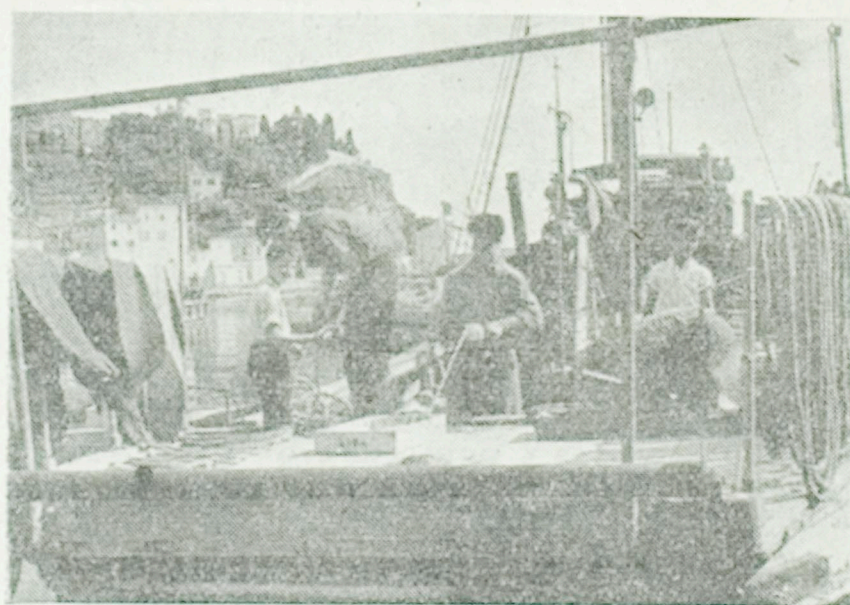
Gradbena dejavnost se bo zmanjšala za 53 odstotkov, prometna za 12 odstotkov. Pri slednji je vzrok ukinitve mednarodnih špediterskih uslug. In kljub temu, da je letos predvidena večja zmogljivost voznega parka, ki bo omogočila povečanje osebnega in tovarnega pro-

meta, še vseeno ne bodo zadovoljne vse potrebe.

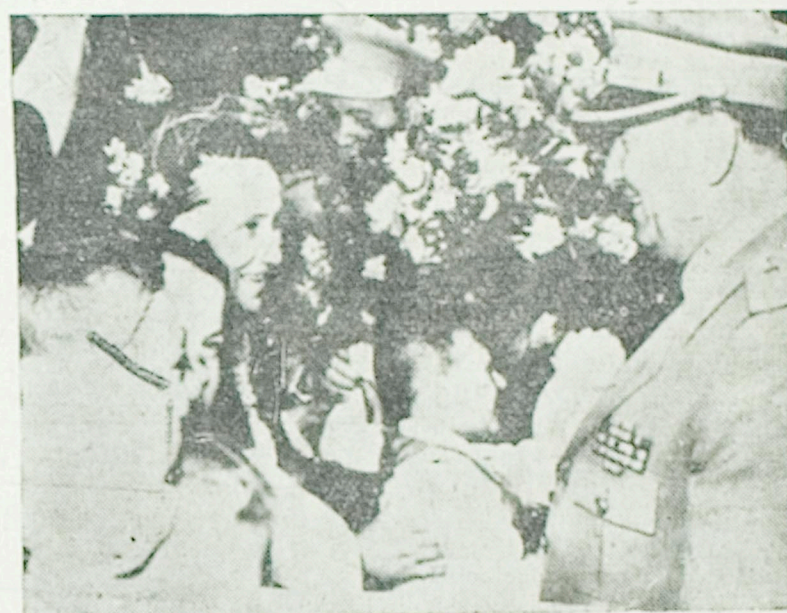
Od predvidenega narodnega dohodka bo odpadlo na plačni sklad 611.179.000 dinarjev in na presežek dela 1.465.491.000 dinarjev. Po predvideni delitvi presežka dela bo skupno za amortizacijo ostalo gospodarskim organizacijam 601 milijon 690 tisoč dinarjev.

Koprška občina bo letos razpolagala s 377.203.000 dinarjev, ki se bodo delili za potrebe kritja proračunskih postavk v znesku 214 milijonov 495.000 dinarjev, investicijski sklad bo znašal 63.392.000 dinarjev, stanovanjski 96.705.000, cestni sklad pa 2.611.000 dinarjev. Nenamenska sredstva investicijskega sklada se bodo porabila prvenstveno v gostinstvu, trgovini in komunalni dejavnosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mladi gojenci Ribiške šole v Piranu so od maja do novembra vkrcani na ribiških ladjah in se urijo v praktičnem delu. O piranski Ribiški šoli glej članek na 3. strani.

TAKO SPREJEMAJO TITA PO VSEJ SZ

Minulih sedem dni je predsednik Tito prebil na potovanju po Sovjetski zvezi. Konec tedna se je zadržal dva dni med leningrajskim prebivalstvom, ki mu je priredilo sprejem, kakršnega še ni doživel no-

ben tuji državnik v Sovjetski zvezi.

Iz Leningrada se je predsednik Tito vrnil v Moskvo, kjer so se nadaljevali jugoslovansko-sovjetski državniški razgovori. Obravnavali so ista vprašanja kot na prvih razgovorih — to je razširitev jugoslovanskega in izmenjava mnenj o aktualnih političnih vprašanjih v svetu. Tudi tokrat so razgovori potekali v pristrnem in prijateljskem vzdušju in v duhu odkritosti in polnega razumevanja.

Iz Moskve je predsednik Tito odpočoval v spremstvu prvega tajnika KP SZ Hruščeva v Stalingrad, od tu pa je nadaljeval pot proti Krimu. V Stalingradu in v vseh drugih krajih, kjer se je ustavil, so mu prebivalci priredili navdušene ovacije.

Obisku predsednika Tita ne posveča ogromno pozornost samo sovjetski in jugoslovanski tisk, temveč brez izjeme vse svetovno časopisje. Številne reportaže, komentarji in kopije fotografij na prvih straneh najuglednejših evropskih, azijskih in afriških časopisov govorijo, kako velik pomen pripisuje svetovna javnost temu dogodku.

Z OKRAJNE KONFERENCE ZVEZE BORCEV NOB**ZVEZA BORCEV
pogloblja svoje delo**

Delegati iz vsega okraja so se 9. t. m. v Kopru sestali na okrajni konferenci Zveze borcev, ki so ji prisostvovali tudi zastopniki GO ZB iz Ljubljane (Tine Sušteršič, Ivan Fajdiga in urednik »Borca« Bojan Ajdič), član Izvršnega sveta LRS Julij Beltram, sekretar OK ZK Koper Albert Jakopič — Kajtimir, sekretar OO SZDL Ivan Mausar, zastopnik JLA in drugih organizacij.

Poročilo o delu in nalogah okrajne organizacije ZB je v imenu dosedanjega iniciativnega odbora podal Tone Ukmar. Iz njegovih izčrpnih izjavanj je razvidno sicer intenzivno interno delo dosedanjega odbora, vendar pa je bilo v splošnem delo ZB v našem okraju, kakor je to ugotovilo tudi predsednikovo poročilo in kar je pozneje odražala sama razprava na konferenci, le vse preveč usmerjeno navznoter, namesto navzven.

Delovanje ZB se je v preteklem obdobju porazdelilo na vse premaj-

hen krog bivših borcev, pri čemer so ti maloštevilni funkcionarji (predvsem Mirko Glavina) požrtvovalno opravili obsežno delo v zvezi z vzdrževanjem, zdravjem in letovanjem otrok padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja ter v zvezi z obsežnim organizacijskim poslovanjem. Za 717 otrok je bilo v preteklem letu s pomočjo ljudske oblasti izplačano 16.825.000.— pomoči, za letovanje je 313 otrok okrog 2 milijona št. Manj pa je bilo storjenega na zbiranju zgodovinskega gradiva, organiziranega pisanja krajevnih in občinskih kronik ter življenjepisov padlih borcev. Razen precejšnje aktivnosti komisij za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja so bile t. rej s svojim delovanjem v zastanku komisija za zbiranje zgodovinskega gradiva, komisija za spomeniško dejavnost in komisija za izvenarmadno vzgojo ljudstva.

(Nadaljevanje na 6. strani)

PRAZNIK SLOVENSkih LOVCEV V PORTOROŽU

Na nedeljskem vseslovenskem zboru lovcev, ki se ga je udeležilo nad 500 lovcev, je predsednik LZS dr. Jože Beniger v svojem nagovoru izrazil željo, da bi lovci našega področja še v kratkem dosegli enak strokovno ravnanje, kot jo imajo v drugih predelih Slovenije. — Gornja slika prikazuje zbrane goste ob otvoritvi lovske razstave, ko jih je pozdravil predsednik koprške OLSZ Franc Copil.

Sprehod PO SVETU

Obnovitev prijateljstva med deželami ljudske demokracije in SZ ter Jugoslavijo je bila glavna tema na konferenci KP Češkoslovaške in Pragi. Član Politbiroja Antonin Zapotocky je v svojem govoru dejal, da so v zadnjem času temeljito in odkrito kritizirali ideološke in politične napake kakor tudi vse tisto, kar ne ustreza nauku marksizma-leninizma in kar je zaviralo socialistični razvoj. Prvi tajnik KP ČSR Novotny pa je v svojem referatu zlasti podčrtal velik pomen obnove prijateljskih stikov Sovjetske zveze in dežel ljudske demokracije z Jugoslavijo za razvoj sil miru in socializma. Obširno je obravnaval zlasti proces proti Slanskemu in dejal, da posebna komisija proučuje zadevno gradivo in da bo treba iz razprave odstraniti vse tisto, kar se nanaša na Jugoslavijo.

Jugoslavija je priznala neodvisnost Maroka in Tunizije. Sklep o tem je sporočil maroški in tuniški vladi državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica, ki nadomestuje državnega tajnika za zunanje zadeve. Jugoslovansko priznanje neodvisnosti Tunisa in Maroka je v skladu z našim doslednim stališčem do težnj narodov za osvoboditev in neodvisnost, kar je posledica našega gledanja na mednarodni razvoj nasploh.

Zdravstveno stanje predsednika ZDA Eisenhowerja se vidno boljša. Konec tedna je prestal lažjo operacijo in zdravniška poročila so zelo optimistična. Kljub temu je imela Eisenhowerjeva nenadna bolezen velik vpliv na ameriško politično življenje. Pojavili so se namreč glasovi, da bo moral ponovno zavriniti kandidaturu na bližnjih predsedniških volitvah, čeprav nočejo v uradnih krogih o tem dati nobenih izjav.

Medtem se najbližji Eisenhowerjevi sodelavci vneto prizadevajo, da bi odobrili celotno letošnje pomoč tujini v znesku 4 milijarde 900 milijonov dolarjev. Kakor je znano, se je predstavniki dom izrekli proti tej vsoti, oziroma jo je zmanjšal za milijardo 100 milijonov dolarjev.

Zahodnonemški kancler Adenauer in ameriški zunanji minister Dulles sta imela dvodnevno konferenco v Washingtonu. Obravnavala sta vprašanje združitve Nemčije, nedavno pismo Bulganina Eisenhowerju glede nadaljevanja razgovorov o razorožitvi in ukrepe glede utrditve Atlantskega pakta. Zunanji minister Dulles je v zvezi z razgovori dejal, da vlada ZDA proučuje možnost razširitve atlantskega zavezništva tudi na gospodarsko in politično področje, čeprav po njegovem mnenju ni lahko ustanavljati neko novo gospodarsko organizacijo v okviru Atlantskega pakta.

S Cipra prihajajo nove vznemirljive vesti. Nacionalisti so pomnožili napade na britanske vojake. Med drugim so minirali neki most v trenutku, ko je peljal čezenj britanski vojaški kamion. Trije vojaki so se smrtno ponesrečili, sedem pa je bilo ranjenih.

Medtem poročajo iz Londona, da so britanske oblasti izgnale grškega pravoslavnega premeta Krandidiota, ki je na tiskovni konferenci v Londonu izjavil, da je namen njegovega obiska v Veliki Britaniji olajšati povrnitev nadškofa Makariosa iz izgnanstva. Krandidiotis je v svojih izjavah ostro obsodil dejanje britanskih oblasti na otoku, nato pa so ga oblasti aretirale in izgnale. Grški zunanji minister Averov je v zvezi s tem izjavil, da pritisk na grško duhovščino vsekakor ne more biti izhod iz sedanje napetega položaja. Mi bomo hladno — je dejal Averov — vendar odločno spremljali korake na nevarni poti, ki si jo je izbrala britanska vlada.

Celotni britanski tisk zahteva omejitve poskusov z atomskim

Berite in širite

SLOVENSKI JADRAN
Naš list vas redno obvešča o dogodkih doma in po svetu

orožjem. Ob sporočilu britanskega sveta za medicinska raziskovanja o nevarnostih, ki jih povzročajo eksplozije vodikovih bomb, je zahteval celotni britanski tisk, naj države brž ko mogoče sklenejo mednarodni sporazum o omejitvi eksperimentov z nuklearnim orožjem. Londonski »Times« piše med drugim, da grozi človeštvu resna nevarnost, če ne bo prišlo do tega sporazuma. »News Chronicle« pa opozarja britansko vlado, da bo prevzela nase veliko odgovornost, če bi nadaljevala z neomejenimi atomskimi eksperimenti.

Peronistično vstajo v Argentini so zadušili. Tako pravi uradno sporočilo vlade o dogodkih v začetku tega tedna, ko so uporniki zasedli nekatera mesta na jugu države in se polastili tudi nekaterih vojaških objektov v Buenos Airesu. Voditelja upora generala Valle so aretirali in usmrtili. Prav tako so usmrtili 30 njegovih pristašev, po vsej deželi pa so aretirali nad 2.000 oseb. Upor je vsekakor znak, da bo morala argentinska vlada poiskati širšo politično in družbeno podporo ljudstva in liberalizirati režim.

ARGENTINSKI TANGO

Udar... udar... pa zopet pavza!...

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR »JUGOPRESA« ZA »SLOVENSKI JADRAN«

Politično vrenje v Zahodni Nemčiji

Politični dogodki v Zahodni Nemčiji v zadnjih nekaj mesecih kažejo, da zahodni Nemci danes niso več tako politično enotni kot so bili v času, ko je bilo treba vse sile posvetiti zahtevi, da si država po vizgubljeni vojni spet pridobi popolno suverenost. Še več: čim bolj se oddaljujemo od hladne vojni, ki je Zahodni Nemčiji pravzaprav omogočila, da si je priborila politično rehabilitacijo, tem bolj postajajo gledišča posameznih strank in političnih grupacij nenotna. Višek takih različnih težnj je bilo čutili pred kratkim, ko je celo v sami vladajoči krščansko-demokratski uniji nastal spor med kanclerjem Adenauerjem ter njegovima ministroma Ludwigom Erhardtom in Fritzom Schefferjem.

Prvi znaki političnega premikanja v Zahodni Nemčiji so se pojavili pri socialdemokratski stranki, ki je v opoziciji. Ker je uvidela, da se v novih mednarodnih pogojih ne da delati v interesu nemške enotnosti kot med minulo hladno vojno, si zdaj prizadeva nekoliko izmenjati svoja gledišča ali pa jih vsaj napraviti jasnejša in natančnejša. Zato so tudi socialdemokrati prvi objavili zahtevo, da je treba nasproti izključni naslovnitvi na Zahod iskati stikov tudi z Vzhodom, ko gre za ponovno združitve Nemčije. Sčasoma je postajala ta zahteva vse bolj splošnonemška in se ji vlada ni mogla frontalno upirati. Vsekakor

je treba v tem videti enega izmed osnovnih vzrokov, da se je kancler Adenauer proti svojemu pričrnanju odločil za pogajanja z Rusi in pristal na vzpostavitev normalnih diplomatskih odnošajev med Bonnomo in Moskvo.

Seveda pa taka praktična popuščanja opoziciji nikakor niso pomenila tudi spremembe vladine splošne politične orientacije. Zato se zaradi okorelega stališča vlade v vprašanju ponovne nemške združitve pojavljajo nasprotja celo znotraj vladne koalicije. Ko so pred nekaj meseci zato liberalci zapustili krščanske demokrate, je bil to prvi veliki udarec — ne toliko za vlado kot celoto, kolikor za njenega kanclerja Adenauerja.

Proces ustvarjanja in razvijanja vse večjih razlik v glediščih v sami vladi se nikakor ni dal zaustaviti. Za liberalci postajajo z vladno politiko o združitvi obeh Nemčij nezadovoljni tudi begunci iz Vzhodne Nemčije, zbrani v stranki beguncev. Begunci posebno napadajo zunanje ministra von Brentana, ker ta v interesu močnih zvez z Zahodom pozablja na nemško enotnost.

Tudi pod pritiskom take kritike beguncev Adenauer ni menjal svoje politike, bil pa je primoran, spet praktično popustiti. To je razvidno iz predloga njegovega ministra za splošnonemška vprašanja Jakoba Kaiserja, da se podvzamejo ukrepi za olajšanje

ri pa pri blagovnem prometu in v gostinstvu. Tako se bo vrednost bruto proizvodnje v primerjavi z lanskim povečala za 235 odstotkov, v Mizerskem podjetju v Senožečah za 119 odstotkov, v senožski mehanični tkalnici za 641 odstotkov, v drugih obrtnih podjetjih socialističnega sektorja pa za 55 odstotkov. Povečal se bo tudi promet v gostinstvu (2 odstotka), v blagovni izmenjavi (3 odstotki) in v sečnji lesa za 45 odstotkov v primerjavi z letom 1955. Le v kmetijstvu in sadjarstvu bo proizvodnja manjša od lanske, kar je posledica ostri zime in dejstva, da je bila lani izredno ugodna letina.

Negospodarske investicije divaške občine za leto 1956 znašajo 5 milijonov 300.000 dinarjev. Namenjene so za gradnjo vodovoda v Gornjih Vreham, Dolenji vasi, Potočah, Kozjanah in kapnice v Zavrhu; za gradnjo napajališča v Lokvi in Gabrčah, za ureditev javne razsvetljave na Kozjanah, v Gor. Ležečah, Gor. Vreham in Dolenji vasi; za obnovo šolskih poslopij v Divači, Senožečah, Rodiku in Barki in otroškega vrta v Lokvi, dalje za gradnjo in popravilo cest in stanovanjskih poslopij.

Občinski proračun za letošnje leto znaša 43.094.000 dinarjev. Okrajni ljudski odbor v Koprju bo k tej vsoti prispeval nad 17 milijonov dinarjev v obliki dotacij. Občinski investicijski sklad bo znašal 11 milijonov 822.000 din, kreditni sklad za zidanje stanovanjskih hiš 24 milijonov 815.000 dinarjev, cestni sklad pa 435.000 dinarjev.

OBČINA PIVKA

Tudi občinski ljudski odbor Pivka je v zadnjih dneh preteklega meseca sprejel svoj družbeni plan in proračun za leto 1956. Iz njega je razvidno, da bodo v tej občini letos imeli 73.462.000 din dohodkov. Dalje predvidevajo, da se bo industrijska proizvodnja letos zmanjšala za 14 odstotkov v primerjavi z letom 1955, v glavnem zaradi obnove tovarne vezanih plošč in furnirjev »Javor« v Pivki.

Čeprav bodo letos vložili znatna investicijska sredstva za izboljšanje kmetijske proizvodnje, predvsem za zaščito rastlin in sadnega drevja, bo kmetijstvo realiziralo manj dohodkov kakor lani, zaradi pozebe žitaric in travniških kultur. Pomembna postavka v družbenem planu je okrepitev preventivne

službe proti kužni zvrgljivosti goveje živine. Povečali bodo obseg dela postaja za umetno osemenjevanje, uvedli bodo molžno kontrolo in rodovniško službo.

V trgovinski dejavnosti se bo kljub zmanjšanju prometa povečal družbeni proizvod za 14 odstotkov. Okrepiti nameravajo maloprodajno mrežo v Pivki, Dolnji Košani in v Zagorju, deloma s splošno dejavnostjo, deloma pa z ustanovitvijo novih trgovin s sadjem in zelenjavo.

Gostinske storitve se bodo povečale za 24 odstotkov, družbeni proizvod za 27 odstotkov.

Občinski proračun predvideva 49 milijonov 773.000 dinarjev izdatkov za potrebe državne uprave, šolstva, zdravstva in socialnega skrbstva in za dotacije finančno samostojnim zavodom. Od teh sredstev bo pet milijonov in pol uporabljenih za komunalno dejavnost, 2 milijona in pol pa za negospodarske investicije.

Novice s Tržaškega

Te dni je izdal generalni komisar italijanske vlade za Tržaško ozemlje dr. Palamara odlok, s katerim odreja, da se mora na tem področju izvajati 6. točka Memoranduma o sporazumu, sklenjenem v Londonu 5. X. 1954. Ta člen, ki je prvi izmed osmih proglašene za obvezno izvajanje določa, da se ne sme začeti ali nadaljevati nobeno sodnijsko ali upravno postopanje, s katerim bi bila podvržena postopku ali diskriminaciji oseba ali imovina kateregakoli prebivalca tržaškega ozemlja zaradi političnih dejanj, ki so v zvezi z rešitvijo vprašanja nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja. Na osnovi tega odloka lahko pričakujemo ustavitve sodnega postopka proti Skedenjskim in tudi drugim antifasistom, ki so še sedaj v zaporu.

Istočasno s tem odlokom je vladni komisar izdal sporočilo, da je med ukrepi, ki imajo neposredno veljavo na tržaškem ozemlju tudi zakonodajni odlok iz leta 1947 o izvašanju mirovne pogodbe med Italijo in Zavezniškimi silami, ki je bila podpisana v Parizu 10. februarja 1947. To obvestilo je posebno važno zato, ker so se doslej izvajali sodni postopki, ki so bili v nasprotju s 16. členom mirovne pogodbe s Italijo. Ta člen prepoveduje preganjanje državljanov zaradi njihovega delovanja v korist zavezniških sil med vojno in po vojni vse do stopanja v veljavo mirovne pogodbe.

Prihodnje leto Koprski festival

V Koprju je bil v ponedeljek 1. redni letni občni zbor koprškega Turistično olepševalnega društva. Udeležila sta se ga tudi predsednik Okrajne turistične podzveze ANTON UKMAR in predsednik Okrajnega odbora Ljudske tehnike VINKO ZNIDARSIC, ki je v svojem nagovoru poudaril potrebo po tesnem sodelovanju med obema organizacijama, saj sta velikega družbenega, gospodarskega in vzgojno-političnega pomena za nadaljnji razvoj Koprja. V poročilu o enoletnem delu je dosedanji predsednik društva LADO POHAR prikazal uspehe dela TOD Koper, ki je v svoji prvi poslovni dobi organiziral 21 kulturnih prireditvev in predavanj, 1. turistični teden v Koprju ter izdelal vrsto predlogov za olepševanje mesta. Občni zbor je po poročilu razpravljal in sklepal o načrtu dela za bodočo obdobje ter predlagal, da bi že prihodnje leto kulturno-umetniški večeri, ki jih prireja Turistično društvo, prerasli v koprski letni festival. Zborovalci so tudi naglasili potrebo po večanju števila članstva. Ob zaključku občnega zbora so izvolili 17 članski upravni odbor, za predsednika pa ponovno LADA POHARJA.

PORT SAID — Z britansko ladjo »Evans Gipp« so pred kratkim zapustili egiptovsko ozemlje zadnji oddelki britanskih garnizij na Sueškem območju.

ZENEVA — Na plenarni seji mednarodne organizacije dela so sprejeli Tunizijo, Maroko in Sudan za redne člane te organizacije.

V PIRANU RASTE NOV ROD MLADIH SLOVENSKIH POMORSKIH RIBIČEV

Kljub težavam - znaten napredek

Ako objektivno ocenimo potrebo po strokovnih kadrih na tukajšnjem področju, moramo priznati, da so nam malokateri strokovni kadri tako nujno potrebni kot kadri strokovnih pomorskih ribičev. Ker sta istrska obala in Tržaški zaliv znana po bogatem ribolovu, posebno lovno na drobno plavo ribo, so na našem področju kar tri velike tovarne za predelavo rib. Te rabijo letno za časa glavne ribolovne sezone okrog 3.300 ton svežih morskih rib. S tem so pri nas podani idealni pogoji za razvoj pomorskega ribištva.

Ko je bilo končno rešeno tržaško vprašanje in naše področje priključeno Jugoslaviji, je postalo nujno, posvetiti vso skrb razvoju pomorskega ribištva, s tem pa je postalo izredno pereče tudi vprašanje lastnega, domačega kadra pomorskih ribičev. Zato je bila že leta 1951 pri Pomorski srednji šoli v Piranu osnovana enoletna ribiška šola. Število gojencev je bilo le majhno in težko je bilo priključiti naše mladince s hribov na morsko obalo, da se posvetijo poklicu pomorskega ribiča. Napredek tehnike in pa tudi povečanja ribiške flotilje z večjimi ladjami (osnovanje podjetja »Ribič-Piran«) so zahtevali, da se Ribiška šola z letom 1955 spremeni v dveletno ribiško šolo s praktičnim poukom in da se število gojencev poveča. Tako je sedaj učni načrt za prvi letnik enoten, v drugem letniku pa se gojenci delijo na ribiče in na strojnike ribiških ladij. Število gojencev pa je na žalost še vedno zelo omejeno, kakor so zelo omejena tudi finan-

na sredstva. Potrebno je bilo mnogo požrtvovanja, osebne iznajdljivosti in truda, da se je vzpostavila ta šola, ki je edina te vrste v naši državi. Težave so bile in so predvsem v pomanjkanju dopolnilnih sredstev. Ni bilo učil, ni bilo skript, prave terminologije, ni bilo opreme za šolo in internat, ni bilo šolske ladje, a kaj šele opreme za to ladjo. Šola se je obračala na razne forume, žal večinoma brez uspeha. V ilustracijo naj navedem samo to, da je Zveza kmetijskih zbornic FLRJ (pomorsko ribištvo spada pod kmetijstvo!) lani razdelila 1.440 milijonov dopolnilnih sredstev, od česar je bilo dano celokupnemu pomorskemu ribištvu Jugoslavije le 20 milijonov; Ribiška šo-

la v Piranu ni dobila ničesar. Inicijativnosti in požrtvovanju direktorja Pomorske srednje šole v Piranu Slavka Kavška, upravnik internata Tavčarja in pa šefa Ribiške šole Lukina gre priznanje, da so mnoge težave že odklonjene, čeprav mnogo tega še manjka.

ZAKAJ JE RIBIČEM TAKO POTREBNO ZNANJE?

Morda se bo kdo čudil, češ, kaj pa je pomorskemu ribiču potrebna kar dveletna strokovna izobrazba, ko so vendar pomorski ribiči lovili in lovijo ribe z uspehom tudi brez vsakih šol? Do takih razmišljanj pride navadno vsled nepoznanja tehnike modernega ribolova na morju. Res je, da so naši ribiči vse do minule vojne lovili ribe le s primitivnimi sredstvi, v čolnih na vesla, v najboljšem primeru v motornih ribiških čolnih s svetilkami na petrolej, z mrežami-potegačami ter z drobnim ribiškim priborom. Sedaj pa je tehnika tudi v tem pogledu že tako napredovala, da love s takimi primitivnimi sredstvi le individualni in polribiči, medtem ko se industrijska riba lovi z večjimi motornimi ribiški ladjami, na odprtem morju in z vse drugačnimi mrežami in tehničnimi pripomočki. Ako omenimo samo to, da motorist na ribiški ladji upravlja z motorjem do 150 KS, da se ne lovi več s svetilkami na petrolej, temveč električnimi, ki dobivajo tok od elektroagregatov do 5 KW, da je moderna mreža plavariča dolga 400-600 metrov ter visoka do 60 metrov, moderna mrežatunolovka dolga do 900 metrov in visoka 80 metrov, da so ladje opremljene z radiotelefonskimi postajami in ehosauderji, ki služijo za podvodno gledanje in odkrivanje ribjih jat — potem bo vsakemu jasno, da mora sodobni pomorski ribič razpolagati z dokajšnjim znanjem. Znati mora upravljati z vso to moderno tehniko ter po potrebi na odprtem morju tudi opraviti vsaj manjša nujna popravila. Tudi sosednja Hrvatska namerava odpreti svojo ribiško šolo, ker strokovno šolanje ribičev sploh nima, a stari izučeni ribiči — praktiki so že v letih in odhajajo v pokoj. V pokoj pa odhajajo tudi starejši ribiči — Dalmatinci, ki sedaj služujejo na ribiških ladjah naših podjetij »Riba — Izola« in »Ribič — Piran«, in je to še en vzrok več, ki nas sili, da posvetimo naši ribiški šoli v Piranu vso pozornost in da jo po možnosti še razširimo.

France Potočnik

PRISRČNO SLOVO

1 V »SLAVNIKU«

V soboto se je delovni kolektiv podjetja »Slavnik« v Kopru poslovil od svojega dosedanjega direktorja Alfonza Dolharja, ki je te dni prevzel mesto načelnika Tajništva za gospodarstvo pri OLO Koper. S svojim triletnim delom v podjetju je v znatni meri pripomogel k izboljšanju prometnih zvez na našem področju in s tem h krepitevi razvoja gospodarstva v obalnih mestih. Na prisrčnem poslovilnem večeru so tovarišu Dolharju izročili nekaj skromnih spominskih daril, se mu zahvalili za njegovo uspeha polno delo v korist podjetja in mu želeli kar največ uspeha na novem službenem mestu.

Jo

PREPOZNO SPOZNAVANJE

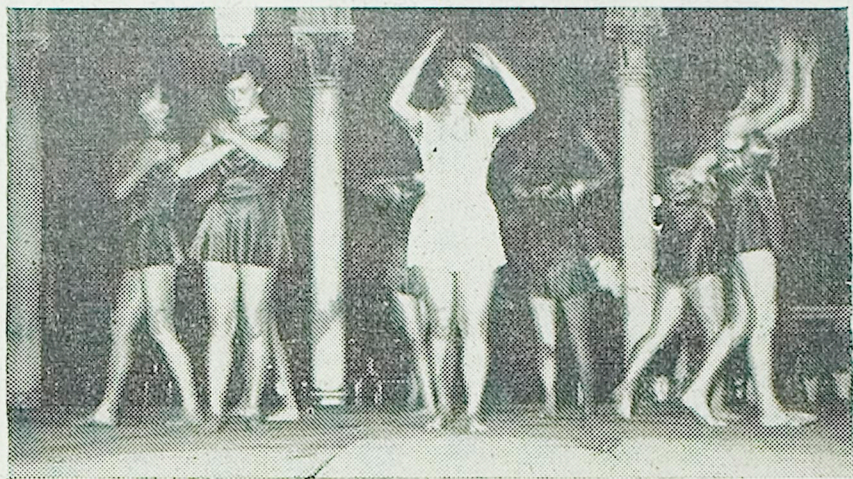
Nekoč je bil... Tako stereotipno bi lahko pričel tole zgodbo, če ne bi njen junak še živel, dihal in delal v naši sredi, v lepi kraški vasi, kjer oskrbuje veliko farno cerkev, za spremembo pa s prižnice včasih zagrmil tudi proti veliki pokvarjenosti sodržavljanov vse do Beograda in podobno.

Je namreč junak naše zgodbe gospod župnik te fare, kar pa mu menda prinaša samo smolo — sreče je že take, da če bi za zlato prijel, pa bi se mu v roki v blato spremenilo. Ze poprej je v spopadu z našo ljudsko oblastjo zaradi preskakovanja svojih mašniških ojnec potegnil krajši konec — pa na menda se premalo šole.

»Splavarstvo v Jugoslaviji... Modni zakoni z dvema otrokoma... Samo kontroliranih abortusov je bilo lani za vrsto vernikov vse do Maribora, nekontroliranih pa vsaj do Beograda...«, je bil gospod župnik na prižnici. Tudi sicer si gospod prizadeva ohraniti svojemu poklicu in svoji organizaciji vsaj nekaj nekdanje veljave. Zonglira z dvatisočletnimi izkušenimi prijemi; s svetotajstvi in podobnimi argumenti in pritiska na očeta in brata in vesoljno sorodstvo, da bi privedel v svoj hlev izgubljeno ovčico na smrtni postelji — prilepil se je gospod župnik nanje in kot čuk v temni noči na samotno lipo ob razsvetljenem oknu krajša umirajočemu zadnje trenutke...

Kaša je prekipela, ko je gospod župnik v tej kraški vasi zdvoimil do kraja nad poštenostjo tega sveta in — samemu sebi nasedel... Kar poslušajte! Nekega večera v minulih mrzlih zimih mu je na vrata potrkal sestradan potep: »Pomozite! Iz Maribora prihajam, pravkar sem odslužil v KPĐ svoj prestopok. Lačen sem in žejen, strgan in bos — nije mi života u ovoj bezbožnoj državi — čez mejo bi rad, pomagajte!« in podobno je šlo kar naprej, pomešano s pravljicami o četnikih in ustaših, o bohemskem predvojnem življenju trgovskih potnikov, o preklethih komunistih in titov-

cih in podobno — pomagajte, če morete! Je bistri vagabund psihološko brenknil kar na pravo struno in usmiljen Sarmitan v svojem gorečem nedomoljubju ni mogel drugače in je poznega toda zgovornega gosta po svetega Martina zgledu opremil in pogostil, nato ga pa spremil čez prag. Neznani potep se je izgubil v temno noč — za njim pa je ostala še bolj črna in vse hušja skriv: »Kaj, če je Satan izkušal pravičnega...?« Skrb je zorela in čez nekaj dni dozorela v odločno dejanje; gospod župnik je v svojih dvomih »za vsak primer« napisal pismo, ki je pomoglo tejele zgodbi na svetlo: »Gospod šef! V teh mrzlih dneh...« je opisoval dogodek in ga komentiral v svojem dokončno usidranem prepričanju: »In vendar ga je moral nekdo poslati s čisto določenimi instrukcijami... Vendar pa so časi provokacij že davno minuli... Kdor zastopa oblast, naj le verjame... Notranja politika je pa drugo gljavje: kritizirajo se vlade, vladarji in javnost že od pamtiveka in bodo... Tudi kriminalistika pozna psihoanalitične ugotovitve: zlo, trpljenje v duševni (pod) zavesti mora ven, da se duša olajša.« Tak »luksus« je tudi v naši ustavi uzakonjen... najmanj nedružabno pa je, poskušati bližnjega zavajati na pot ponovnega trpljenja, kar bi znali narediti taki dresirani cinkarski capini... Oprostite mi, gospod šef, meni je ta zadeva že več dni v živčevju.« Je zaključil gospod župnik svojo napadalno izpoved. Kmalu pa mu je postalo jasno, da ni bila po sredi nobena provokacija in da je šele to pismo, porojeno iz obupne negotovosti in dvomov sprožilo plaz — da je s tem samega sebe »poločil v sveto olje.« »Na, pa sem ga spet po...«, se je iztrgalo gospodu, ko je do kraja doumel svojo nesrečo v vsem njenem obsegu. Tako bo gospod župnik Alojzij Gulič od farne cerkve v Vremah pri Divači spet imel neko dobo dovolj in preveč časa na razpolago za premišljevanje o minljivi sreči tega sveta.

V okviru proslav desete obletnice Ljudske tehnike in I. koprškega Turističnega tedna je Okrajna zveza TVD Partizan priredila na Trgu Revolucije v sredo 6. junija zvečer telovadno akademijo. To je bil prvi tovrstni skupni nastop vseh telovadcev in telovadkinj sedanjega koprškega okraja

Ob okrajni mladinski konferenci

Mladina je polna ustvarjalnih pobud

Drugi okrajni konferenci Ljudske mladine koprškega okraja, ki je bila prejšnji teden v Kopru, so prisostvovali med drugimi tudi član predsedstva CK LMS Rudi Bregar, sekretar OK ZK Albert Jakopič, član okrajnega odbora SZDL dr. Svetozar Polič, organizacijski sekretar OK ZK Julij Titel, predsednik okrajne zadruške zveze Franc Kralj in delegacija tržaške mladine. Dosedanja predsednica okrajnega komiteja LM Marija Vogričeva je v dopoldanskem delu konference izbrpno poročala o naporih mladine za okrepitev svoje organizacije in za vključevanje v družbeno samoupravljanje ter delavsko upravljanje. V ta namen so v preteklih mesecih mladinska vodstva priredila vrsto posvetovanj, tečajev in predavanj o tolmačenju pomena sopsodarske preusmeritve. Od 5876 članov mladinske organizacije, ki so vključeni v 158 mladinskih aktivih, se je teh predavanj udeležilo nad 330 mladink in mladincev. Takšna ideološko-politična vzgoja mladine je prišla do izraza predvsem v letošnjih volitvah v delavske svete in v upravne odbore. Postopoma zamira mišljenje, da mladina ni sposobna aktivnega sodelovanja v delavskem upravljanju in se je samo v Izoli v teh organih povečalo število mladine od 5 na 40. Ta ugotovitev, je dejala predsednica Vogričeva, pa narekuje poglobljeno delo pri iskanju novih možnosti vsestranskega in temeljitega izobraževanja. Omenila je, da je ena takih oblik formiranje klubov mladih proizvajalcev v industrijskih središčih in

aktivov mladih združnikov na vasi.

V popoldanskem delu konference so delegati sprejeli vrsto sklepov za nadaljnje delo in to na osnovi poročil, ki so jih podali zastopniki komisije za družbeno upravljanje, v kateri je sodelovalo 57 delegatov, komisije za društveno dejavnost, ki je bila sestavljena iz 27, in komisije za ideološko-organizacijska vprašanja, ki je štela 39 članov. V prvi vrsti so sklenili nadaljevati z razširitvijo dela mladinskih organizacij, dalje prirejanje seminarjev, tečajev, posvetovanj in ustanavljanje mladinskih univerz ter marksističnih krožkov. Prav tako bo potrebno organizirati strokovne tečaje, da o lahko mladinci uspešno opravljali izpite za dosego višje strokovne kvalifikacije. Mladina bo morala v prihodnje prevzeti v svoje roke pobudo za uvajanje akordno-normnega sistema na vseh onih delovnih mestih, kjer obstojajo zato možnosti. Vaški mladini bodo morala mladinska vodstva nenehno tolmačiti njeno vlogo pri pospeševanju kmetijske proizvodnje in socialistične preobrazbe kmetijstva. To je namreč predpogo, da se bo mladina zavestno vključila v napore drugih družbenih organizacij za oblikovanje resničnih socialističnih odnosov na vasi in da bo imela kmečki poklic za enakovrednega vsem drugim poklicem.

Ob zaključku II. okrajne konference je 129 delegatov izvolilo nov Okrajni komite LMS, katerega bo vodila dosedanja predsednica Marija Vogričeva.

Gospodarstvo koprškega okraja

(Nadaljevanje)

Rudnik črnega premoga v Sečovljah — občina Piran — daje okrog 22 tisoč ton premoga letno. V teku so raziskovalna dela z namenom, da proučijo možnost gradnje kemičnega kombinata, ki bi izkoriščal premog iz tega rudnika in sol iz bližnjih piranskih solin za proizvodnjo surovin za plastične mase.

V industriji zavzema prvo mesto lesna stroka. Največje lesno-industrijsko podjetje je »Javor« — tovarna vezanih plošč in furnirjev v Pivki, ki zaposluje okrog 650 delovnih moči. V svojem sestavu ima tovarno vezanih plošč v Pivki, furnirnico v Prestranku in žagarski obrat na Baču. Letno proizvaja okrog 2000 m³ plemenitega furnirja, 400 m³ slepega furnirja ter 12.000 m³ rezanega lesa, pretežno iglavcev. Obrat v Baču je v poslednjih letih začel razvijati proizvodnjo zabojev in lesne galanterije. Tovarna v Pivki obnavlja svoje zgradbe in opremo. V perspektivi predvideva, da bo povečala proizvodnjo vezanih plošč s tem, da bo pričela luščiti jelovo hlodovino.

Drugo pomembno podjetje je tovarna lesovinskih plošč v Ilirski Bistrici. Zaposluje le okrog 150 delovnih moči, ker je proizvodnja visoko mehanizirana. Proizvaja

4.500 m³ lesonitskih plošč letno. Predvideva, da bo povečala proizvodnjo na 800 m³ letno, razen tega pa bo obogatila svoj asortiman s površinsko obdelanimi ploščami.

V Il. Bistrici je tudi podjetje »Topol«, ki se ukvarja s proizvodnjo furnirja in rezanega lesa v približno istem obsegu kot furnirnica v Prestranku, in podjetje »Lesni kombinat«, ki izdeluje lesno galanterijske predmete. Večje žagarsko podjetje je »LIP« Postojna. Proizvodnja dosega letno okrog 14.000 m³ rezanega lesa in 2500 m³ zabojev. Izdeluje tudi kuhinjsko pohištvo in lesno-galanterijske predmete.

V pohištveni industriji sta pomembni »Mizarstvo« Divača, s kapaciteto okrog 500 garnitur pohištva letno in »Stil« v Kopru s kapaciteto 800 garnitur pohištva letno. V Kopru je razen tega še manjša ščetarska tovarna »Istra«, ki zaposluje okrog 100 delovnih moči. Lesni industriji sledi živilska s tovarnami ribjih konzerv »Ampelea« in »Arrigoni« v Izoli in »De Langlade« v Kopru. Predelava rib se je v Izoli razvila že v času Napoleonovih pohodov po Evropi, na teh tradicijah pa so se kasneje razvila večja industrijska podjetja. Njih današnja kapaciteta je 2500 ton rib, vendar so te kapacitete zaradi premajhnih ribolovnih

zmogljivosti krite le nekako 40%. Zraven tega proizvajajo okrog 800 ton konzerviranih povrtnin letno. Tovarni predvidevata, da bosta v bližnjih letih povečali svojo zmogljivost v predelavi kmetijskih pridelkov, pri čemer računata na vrtnarsko in sadjarsko proizvodnjo obmorskega predela.

V poslednjih letih se razvija kovinska industrija. V Izoli je bilo zgrajeno novo podjetje »Mehano-tehnika«, ki izdeluje igrače sestavljanke iz odpadnih kovin. V Kopru gradijo tovarno motornih koles »TOMOS«. V letu 1955 je to podjetje že dalo na trg svoje prve proizvode. V Dekanih obratuje nova tovarna ključavnic in kovinske galanterije.

V Portorožu obratujejo Piranske soline. Letno dajejo na trg 25 tisoč ton soli. Njih oprema je zastarela in jo bo kmalu treba modernizirati. V Piranu je manjša ladjedelnica. Ta izdeluje ribolovne enote in druge manjše ladje, je pa pravkar fuzionirana s »Splošno plovo«. Okraj računa, da bo v prihodnjih letih precej povečal njeno kapaciteto. Istotam obratuje tovarna mila »Salvetta«, ki se je razvila na tamkajšnjih delovnih tradicijah. Proizvaja okrog 200 ton mila in drugih pralnih izdelkov letno. Danes je že precej zastarela in jo bo kmalu treba obnoviti in modernizirati.

Kako upravljamo

Kako bi v tem primeru upravljali ti?

V številki 23 našega lista smo v rubriki »Kako upravljamo« objavili že drugi primer nepravilnega gospodarjenja oziroma ravnanja v nekem podjetju v presojo članom delavskih svetov in drugim bralcem z namenom, da bi nam pisмено sporočili, kako naj bi po njihovem mnenju ukrepal delavski svet oziroma upravni odbor in predstavniki množičnih organizacij v podjetju, da do opisanih nepravilnosti ne bi moglo priti ali pa da bi se te kar najhitreje odpravile.

Tudi tokrat je uredništvo »Slovenskega Jadrana« — kot smo objavili — nagradilo 3 najboljše odgovore in to odgovor tovariša Josipa Šuligoja iz Bač pri Modreju (Most na Soci) in tovariša Jožeta Lakota iz Kopra vsakega s 1.250 din in odgovor tovariša Berta Mulič iz Portoroža s 500 din.

Obvezali smo se tudi, da bomo enega ali dva najboljša odgovora objavili, zato jih preberite:

Tovariš Josip Šuligoj je mnenja:

Pri obravnavanju nakazanega problema se kot prvo vsiljuje vprašanje, kdo je uslužbencu dovolil uporabo avtomobila za neslužbeno pot, ker je treba že pri tem iskati izvor krivde in nepravilnosti, ki so se potem čedalje bolj stopnjevale. Težko je verjeti, da si je uslužbenec vozilo »izposodil« sam, ker če drugemu ne, vsaj šoferju, ki mu je bil avtomobil zaupan v upravljanje, je moralo biti to prav gotovo znano. Če vozilo ni bilo pod ključem, bi moral biti vsaj motor blokiran, ker bi bilo na ta način nepoklicanim osebam onemogočeno posluževati se avtomobila. Šofer je torej v vsakem primeru skriv, bodisi da je uslužbencu dovolil uporabo avtomobila, bodisi da mu je to s svojo nemarnostjo in nepazljivostjo posredno omogočil. Zato lahko ugotovimo, da sta za karambol skrivna šofer in uslužbenec.

Prvi naslednji krivec pa je direktor podjetja, ki je dal nalog za plačilo stroškov za popravilo avtomobila. Prav tako je nepravilno in protizakonito ravnal upravni odbor, ki je naknadno to izplačilo odobril, ker za to ni pooblaščen. Taki in podobni stroški bremenijo za prosto razpolaganje, trošenje le-tega pa spada v izključno pristojnost delavskega sveta, ki o tem odloča v imenu celotnega kolektiva.

Spričo že storjene škode bi bilo edino pravilno, da bi se proti uslužbencu uvedel postopek pred disciplinskimi ali rednim sodiščem. Uslužbenci gospodarskih organizacij so za svoje delo disciplinsko in materialno odgovorni, zato bi se krivcu lahko predpisala povrnitev storjene škode. Šele nato bi delavski svet eventualno sklepal o delni ali celotni oprostitvi povra-

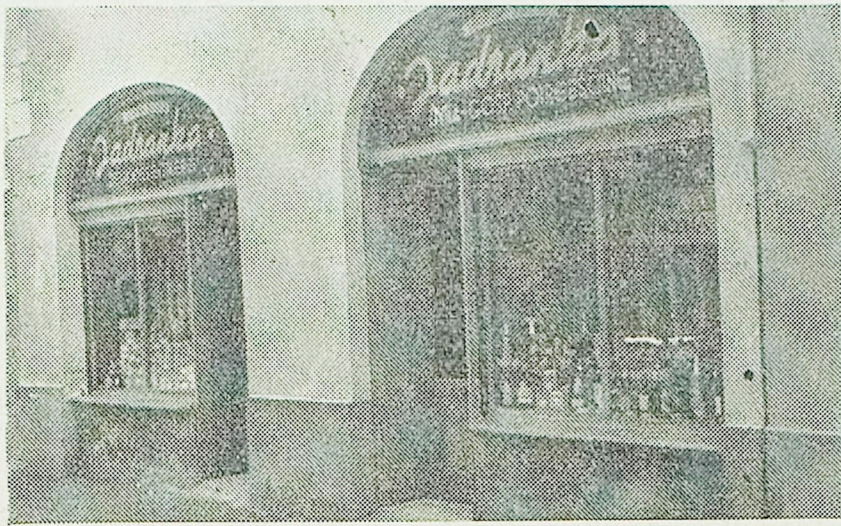
čila stroškov za popravilo avtomobila in odobril, da odpisani znesek bremeni podjetje. Pri tem bi se seveda morale upoštevati vse obtelne kakor tudi olajševalne okoliščine (dotedanja disciplinska neporečnost uslužbenca, njegovo delo v podjetju, socialne in družinske razmere, priznanje krivde, itd).

Iz vsega tega lahko povzamemo, da so za protizakonito postopanje krivi vsi zgoraj naštetih, od šoferja preko direktorja do delavskega sveta, pa tudi ostali člani kolektiva bi ne smeli tega pasivno gledati in bi morali zahtevati od organov samoupravljanja, da zadevo raziščejo in pravilno rešijo. Zlasti pa bi bila to dolžnost sindikalne organizacije in članov ZK, ki takih nepravilnosti v podjetju ne bi smeli trpeti.

Tovariš Jože Lakota pravi:

Zaradi pogostih primerov izkoriščanja vozil splošno družbene imovine s strani vodčih uslužbencev v podjetjih, sem se tudi jaz odločil zavzeti stališče do opisane primeru, objavljenega v rubriki »Kako upravljamo« dne 1. junija 1956. Moje mnenje je naslednje:

1. Za določanje o tem, kdo bo nosil stroške, ki jih je povzročil prizadeti uslužbenec s karambolom na neslužbeni vožnji, je brez dvoma pristojen upravni odbor

POSNEMANJA VREDNO TUDI ZA KOPER

V Izoli sta trgovski podjetji »Jadranka« in »Primorka« vpeljali od minule sobote v svojih delikatesnih trgovinah non-stop delovni čas — neprekinjeno od pol šestih zjutraj do pol osmih zvečer vsak dan razen srede, ko sta odprti od pol šestih zjutraj do ene popoldne, in ob nedeljah, ko je delovni čas od sedmih do enajstih dopoldne.

Ko je bila pred kratkim odprta prva podobna trgovina v Ljubljani, so bili Ljubljanci z njo močno zadovoljni. Prav tako je pričakovati tega v Izoli, prav pa bi bilo, da bi temu zgledu sledila še nekatera druga trgovska podjetja, posebno v Kopru.

Gornja slika prikazuje novo poslovalnico za špecerijsko blago podjetja »Jadranka« v Izoli. Trgovina je bila odprta te dni.

podjetja. Vendar pa niti upravni odbor niti delavski svet in na plačilnem nalogu soppodpisani računovodja ne bi smeli dati pristanka za odpis stroškov, ki jih je povzročil član uprave podjetja, ne

da bi se prej uvedel predpisani upravni postopek za odpis materialne škode v celoti ali delno. V opisanem primeru niti direktor niti upravni odbor ni upošteval veljavnih predpisov o disciplinski in materialni odgovornosti delavcev in uslužbencev.

2. Do opisane nepravilnosti ne bi moglo priti, če bi pravilnik podjetja vseboval določila o uporabi avtomobila v privatne namene, to je če bi pravila podjetja točno določala, da sme direktor ali kak drug član uprave oziroma kolektiva, ne oziraje se na to, če vozilo sam upravlja ali ne, uporabiti vozilo le pod gotovimi pogoji, kot n. pr. pod pogojem, da bo nosil stroške za bencin (pogonsko gorivo) in da bo v primeru poškodbe avtomobila po njegovi krivdi v celoti nosil tudi stroške popravila in morebitne druge stroške.

3. Spričo že storjene škode, samovoljnega postopka direktorja, ki je dal nalog za izplačilo nastalih stroškov v zvezi s karambolom, ne da bi dobil za to pristavek upravnega odbora, in spričo naknadnega pristanka upravnega odbora, da bo nosilo stroške popravila podjetje, bi moral delavski svet in prav tako tudi predstavniki množičnih organizacij v podjetju odločno zahtevati, da se stvar zopet vzame v obravnavo. Kot izhaja iz opisanega primera, mislim, da bi moral stroške vsaj delno nositi prizadeti uslužbenec, posebno če je — kar pa iz opisanega primera ni razvidno — avtomobil upravljal sam in če tudi druge okoliščine kažejo, da je po sredi malomarni odnos do družbene imovine.

Bilo bi prav . . .

... če bi vodstvo podjetja »Prerad« v Portorožu ob delitvi dobička upoštevalo zakonite predpise in tako odpravilo pretirano nesorazmerje pri delitvi dobička v škodo delavcev.

... če bi vsa podjetja v našem okraju imela pri delovnih knjižicah tako urejeno stanje, kot ga ima podjetje »Ampelea« v Izoli.

... če bi si direktor Steklene galanterije v Hrpeljah našel za osebni avtomobil šoferja, ker bi si s tem podjetje prihranilo precej stroškov na račun sedaj pogostih okvar zaradi nestrokovne vožnje.

... če bi Kmetijske zadruge Slivje, Vreme, Mislice, Pregarje in Knežak redno odvajale od prodane moke prispevek za promet in predelavo kmetijskih pridelkov.

... če bi vse pekarnice v našem okraju pred peko kruha — moko presejale.

... če bi se skrbnik hiše na Ribiškem trgu št. 9 v Kopru predstavil stanovalcem, da bi vedeli s kom naj sklenejo najemne pogodbe, komu naj odvajajo najemnino in na koga naj se obrnejo zaradi nujnih popravil.

... če bi gostinsko podjetje »Jadrana«-Kozina uredilo svojo gostilno v Klanecu, ker obstaja nevarnost, da se bodo gostje nekega dne zaradi gnilega poda znašli v kletnih prostorih.

... če bi nekateri kolektivi lesno industrijskih podjetij izračunali, koliko jih stanejo potovanja v inozemstvo — predvsem množični obiski veleseljov — in koliko članov kolektiva bi moglo za isti denar obiskati n. pr. katero izmed naših ljudskih republik in tako bliže spoznati življenje in industrijske velikane širom naše zemlje.

... če bi vodstva knjigarn na področju našega okraja začela v večji meri skrbeti za literaturo v zvezi z družbenim upravljanjem in če bi splošno pokazala več iniciative pri zasledovanju in nabavljanju nove izšilih publikacij.

... če bi »Mestna pekarna« v Izoli poskrbela, da ob nedeljah ne bi zmanjkalo kruha v jutranjih urah.

Kaj in kako so delali šolski odbori

Preden bi ob zaključku šolskega leta razpravljali o vsebini in metodi šolskih odborov v našem okraju, je prav, če pogledamo, katere so njihove poglavitne naloge.

Šolski odbori se v glavnem še ravnajo po določilih in nalogah, ki jim jih odreja »Priporočilo ljudskim odborom za izvedbo družbenega upravljanja v splošno izobraževalnih in strokovnih šolah«, ker so bili tudi na podlagi tega »Priporočila« ustanovljeni. Le redki že delujejo v smislu Zakona o vodstvu šol (Uradni list FLRJ št. 18/55), ki ga je sprejela Zvezna skupščina in je veljaven za vse šole v državi. Zakon o vodstvu šol bo na naših šolah v veljavi šele v letošnji jeseni, se pravi tedaj, ko bo prenehala mandatna doba sedanjih šolskih odborov.

NALOGE ŠOLSKIH ODBOROV, ki jih odreja »Priporočilo«, so v glavnem tele:

1. Skrbijo za celotno življenje in delo šole, razpravljajo o učnih ter vzgojnih uspehih in izdajajo potrebne ukrepe za izboljšanje dela pri

vzgoji in izobraževanju učencev, dijakov. Skrbijo tudi, da vsi šolobvezni učenci redno obiskujejo šolo.

2. Skrbijo za izboljšanje gmotnih in drugih pogojev za delo in življenje šole (šolski prostori, oprema in učila, higienski pogoji, prostori za telesno vzgojo in društveno življenje in podobno). Izdelajo predlog predračuna dohodkov in izdatkov šole in nadzorujejo izvrševanje predračuna.

3. Skrbijo za zdravstveno in socialno varstvo učencev.

Posebne naloge imajo šolski odbori na strokovnih šolah, kjer morajo skrbeti za strokovni napredek in za ustvaritev pogojev za praktično delo učencev, za delovne pogoje vajencev itd. Razen tega morajo skrbeti za tesnejše sodelovanje in povezavo šole z gospodarskimi in kulturno umetniškimi organizacijami, pomagati morajo pri organizaciji in pospeševanju društvenega in kulturnega življenja, razvedrila, telesne vzgoje in tehničnega izobraževanja učencev v šoli.

Skratka, poseči morajo v celotno dejavnost šole, tako da bosta pouk in vzgoja ter vse delo in življenje v šoli pripomogla k oblikovanju zavednega državljana, ki bo zmogel in pripravljen s svojim strokovnim delom in drugo družbeno dejavnostjo prispevati k razvoju socializma.

KAKO USPEVAJO ŠOLSKI ODBORI V KOPRSKEM OKRAJU?

Ko razčlenjujemo delo šolskih odborov koprškega okraja, ugotovljamo njihovo različno dejavnost. V koprski občini razmeroma dobro delujejo, in to v Kopru (gimnazija), Smarju, Božičih, Plavju in drugod. Zelo šibki so šolski odbori v občini Ilirske Bistrice in Hrpeljah. V mnogih krajih teh občin člani šolskih odborov ne prihajajo niti na seje (Ješane, Jurišče, Sembiče). Šolskemu upravitelju izjavljajo, naj kar sam opravi delo, češ saj se bolje spozna na šolo kot oni. Tako je bilo še do nedavnega. V zadnjem času so se razmere nekoliko izboljšale. K temu so pripomogli občinski sveti za šolstvo, ker

so se začeli bolj brigati za delo šolskih odborov.

S čim se ukvarjajo tisti šolski odbori, ki jih uvrščamo med delavne?

Iz poročil šolskih odborov in predsednikov šolskih odborov ter izkušnjem ugotavljamo, da so se doslej ukvarjali šolski odbori v glavnem z gospodarskimi, gmotnimi vprašanji šole. Mnogi šolski odbori so uspeli pravočasno predložiti občinskemu svetu za šolstvo predračun šole. Poskrbeli so za večja popravila na šolah, za nove šolske prostore, opremo, učila in druge potrebe, ki pospešujejo delo na šoli.

(Nadaljevanje prihodnjic)

DIETNA MENZA V KOPRU

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kopru namerava odpreti dietno menzo v prostorih gostišča »Bratstvo« v Čevljarski ulici, kjer bo urejena tudi sodobna mlečna restavracija. Zavod poziva vse, ki reflektirajo na dietno hrano in se nameravajo hraniti v novi dietni menzi, da se prijavijo do 25. t. m. v Ambulanti v Kopru pri dr. Troštu

ZA NAŠE KMETOVALCE

Novo sredstvo za zaščito rastlin

Naše kmetijstvo potrebuje za zatiranje raznih rastlinskih boleznih vsako leto okrog 1.500 ton bakrenih sredstev. Ker se cena bakra na svetovnem tržišču stalno dviga, je naša država zelo zainteresirana na njegovem izvozu. Zato nastaja vedno bolj pereče vprašanje, kako zadostiti potrebam po bakrenih sredstvih, in to po primernih cenah. Da bi takšno stanje vsaj deloma omilili, je Zvezna uprava za varstvo rastlin predlagala uvoz Dithama, to je sredstva, ki v polni meri nadomešča bakrene pripravke in jih v nekaterih primerih celo prekaša. Tako se ne bo zgodilo več podobno kot lani, da je v času največjih potreb po modri galici le-te primanjkovalo in so mnogi vinogradi ostali nepokropljeni. Seveda bodo morali naši kmetovalci opustiti staro mišljenje, da je edino modra galica dobra in učinkovita. Prav gotovo jo bodo prej ali slej deloma nadomeščali pripravki, ki ne vsebujejo bakra.

Ni pa edino vprašanje, preprečiti okužbe glivičnih boleznih s primernimi sredstvi samo v vinogradih. Ogromno škodo nam vsako leto povzročajo razne glivične bolezni še v poljedelstvu, sadjarstvu, hmeljarstvu in vrtnarstvu. Tudi tu so najbolj vpeljani bakreni pripravki.

Ceprav ne bomo kar čez noč prekinili z uporabo sredstev, ki vsebujejo baker, ker morda rastline, ki jih dolga leta škropimo s temi sredstvi, že biološko potrebujejo določene količine bakra, vendar se bomo poslužili tudi drugih sredstev in izkoristili njihove prednosti.

Dithane je organska cinkova sol, (cinketilenbisdiokarbonat), ki nastopa v svetu kot odličen preparat proti raznim glivičnim boleznim. Mnogo in z velikim uspehom se uporablja proti krompirjevi plesni. Na sadnem drevju se z njo uporabimo škropila in raznih gnolob. Poskusi škropljenja proti peronospori na vinski trti in pseudoperonosperi na hmelju, so pokazali odlične rezultate. Uporaben in uspešen je še v vrtnarstvu in cvetličarstvu proti raznim boleznim na vrtninah in cvetlicah.

Tudi pri nas v Sloveniji so ga dve leti preizkušali. Naše kmetijske znanstvene institucije ter razna kmetijska gospodarstva so potrdila uspešnost njegove uporabe. Večina so ga preizkušali na vinski trti, pa tudi na drugih kmetijskih rastlinah, kot so hmelj, sadno drevje, krompir, paradizniki, in pokazal je zelo dobre rezultate. Z njim škropljene rastline so ostale skoraj v vseh primerih zdrave. Nekoliko manj uspešna je bila modra galica, medtem ko so nepokropljeni del močno napadle oziroma uničile razne bolezni.

Novo sredstvo pa razen tega tudi pospešuje rast škropljenih rastlin in s tem posredno povečuje pridelek.

Dithane je prah, ki ga najprej z majhno količino vode zmešamo v gosto kašo, katero nato zmešamo s ostalo vodo v škropilnici. Lahko ga tudi mešamo z vsemi ostalimi škropivi za uničevanje raznih škodljivcev — DDT, HCH in parathion-skimi preparati. Ne smemo pa ga zmešati z DNOC preparati (rumesan, kreosan).

Uporabljamo ga v 0,20—0,30% koncentraciji, to je 25—30 dkg na 100 litrov vode. Proti peronospori škropimo preventivno v istem času, kot bi škropili z modro galico.

Za ljudi, domače živali in čebele Dithane ni nevaren. Prav tako ni nevarnosti, da bi z njegovo uporabo ožgali listje.

S podražitvijo bakra in s tem vseh bakrenih pripravkov se postavlja tudi vprašanje ekonomičnosti njihove uporabe. Cena Dithana pa bo omogočila, da bo škropljenje z njim mnogo cenejše in tako pridelovanje raznih kmetijskih pridelkov rentabilnejše.

Na 1 ha porabimo za eno škropljenje 20 kg modre galice, kar stane pri ceni 215 din za 1 kg — 4.300 dinarjev, medtem ko je treba Dithaneja za 1 ha 2—4 kg, kar znesse pri ceni 600 din za kg — 1.200 do 2.400 dinarjev. Inž. M. M.

ALI STE ŽE POMISLILI NA UČITELJSKI POKLIC?

„Sedaj imamo dobre učitelje ...“

Te dni, ko so se šolska vrata zaprla in so šle knjige ter zvezki na odhiti prav tako kot njihovi lastniki, se absolventi učiteljskega, nižje in višje gimnazije pripravljajo na maturo. Še nekaj dni nestrpnega pričakovanja, potem pa bodo šole dokončno samevale sredi sonca in zelenja. Prav te dni (19. t. m.) pa so na koprskem učiteljskem tudi sprejemni izpiti za vse tiste, ki so se odločili za učiteljski poklic.

Vsak človek bi moral v življenju biti na tistem mestu, za katero je določen po svoji naravi, inteligenci, zanimanju in drugih sposobnostih. Sleherni človek pa ima v sebi nekaj, kar ga posebej zanima in če doseže poklic, ki mu resnično ustreza, lahko pri takem delu razvija vse svoje sile. Ko stoji mladi človek na razpotju in se mora odločiti za poklic, včasih svojega nagljenja še ne pozna. Zato ima starše, vzgojitelje, posvetovalnice za poklice.

Letos konča v Kopru 26 mladih ljudi učiteljske. V jeseni bodo na svojih službenih mestih, na šolah, ki jim bodo dali otroci po dolgem samevanju zopet pravo in živo podobo, ko se bo v razredih začel pouk. »Tovariši učitelje ...« bo odmevalo iz nešteti ust po razredih in hodnikih. Na klopeh bodo odprti zvezki, kjer bo verjetno z velikimi črkami napisan naslov prve naloge »Kako smo preživeli počitnice«. Tako se bo ponovil krogotek: mladi ljudje bodo dajali to, kar so sprejeli nekoč od svojih učiteljev, kakor vrača človek svojim otrokom to, kar je prejel od staršev.

Mladega absolventa letošnjega V. letnika koprskega učiteljskega Albin Vatovca smo vprašali, zakaj se je odločil za učiteljski poklic. Rekel je približno takole: »Izhajam iz generacije, ki je svojo zgodnjo mladost preživela v viharnem času druge svetovne vojne. V naši vasi, Kozjanah v Brkinah, pač ni bilo boljše kot drugje, prej slabše: boji z okupatorjem in težko življenje, ko ni bilo časa in ne priložnosti za šolanje. Po osvoboditvi sem začel redno hoditi v šolo in vedno bolj sem spoznaval težke razmere na vasi. Zato sem sklenil, da se bom po šolanju vrnil na vas, učil ter vzgajal otroke, predvsem pa pomagal ljudem.

Na učiteljsku sem potem še bolj spoznal prijetne, pa tudi težke strani svojega bodočega poklica.

Kako je bilo na šoli? No, kot povsod, sončne in senčne strani. Imeli smo nekatere profesorje, ki so nam res znali posredovati svoje znanje in kar je po moje predvsem važno, približali so se nam kot tovariši. To je prav posebno važno za dijake učiteljske, za bodoče vzgojitelje. Tudi to je del pedagoške vzgoje.

Kljub obširni snovi, ki je predpisana dijaku učiteljskega, smo našli dovolj časa za izvenšolsko udejstvovanje. Naj navedem samo nekaj primerov: imeli smo dramsko in fizikurno skupino, lutkovni in gospodarski krožek, v okviru mladinske organizacije še marksistični krožek, nogometna, vaditelje pri Partizanu, odbojkaško ekipo, šahiste itd. Kot posebno glasbeno nadarjeni se je izkazal naš letošnji tretji letnik, katerega dijaki so se uspešno učili tudi več instrumentov ter posejali pevovodski tečaj na koprski glasbeni šoli. Prvič v zgodovini naše šole se je zgodilo, da so dijaki pri nastopih sami vodili šolske pevске zapore, sodelovali smo pri vseh proslavah državnih in kulturnih praznikov. Samostojno smo priredili dve celovečerni akademiji, in sicer glasbeno-literarno in Kosovelov večer.

Prepričan sem, da nas bo prav to izvenšolsko delo, poleg strokovnega znanja seveda, usposobilo za nadaljnje poklicno udejstvovanje in

opravičili pričakovanja naših vzgojiteljev in naše ljudske oblasti, ki nam je omogočila študij.

To so besede dijaka, absolventa, ki se bo prav kmalu lahko izkazal v praksi. Upajmo, da niso bile prazne in da bo svoje mladostne ideale tudi uresničil.

Da lahko gledamo z zaupanjem v bodoči rod naših vzgojiteljev, nam je potrdil tudi ravnatelj koprskega učiteljskega prof. Lucijan Janež. Letos je na koprskem učiteljskem 26 absolventov (od tega 8 fantov) in o njihovem znanju in sposobnostih so se pohvalno izrazile tudi razne šole, kjer so bili na enotedenski praksi. »Mnogo požrtvovalnosti in samozatajevanja zahteva naš poklic,« je rekel med drugim tov. ravnatelj, »toda zelo lep je.«

(Konec prihodnjic)

Z. L.

ZBORNİK Primorske založbe Lipa

Pred koncem prejšnjega meseca je izšel Zbornik Primorske založbe Lipa za leto 1956, ki ga je uredništvo založbe omenilo že lani v prvi in letos v tretji številki Vestnika — brezplačne priloge lastnih knjižnih izdaj.

V proširani izdaji z moderno ter okusno naslovno stranjo je zajel Zbornik na 105 straneh v petih kvalitetnih razpravah in treh člankih obsežno in delno še neraziskano področje znanosti iz narodnega, književnega, kulturnega in političnega življenja Slovenske Primorske, iz staroslovskega in narodopisja, s čimer je vsaj delno izpolnjena vrzel, ki je postajala zaradi pomanjkanja dostojnih periodičnih publikacij, ki bi objavljale dolge razprave, čedalje globlja.

Razen tega je opravila nova publikacija koprske založbe s poročilom o delu in z bibliografskim pregledom izdaj in člankov precejšnjo uslugo vsakomur, ki se bo ukvarjal s povojnim založniškim delom na Primorskem.

V razpravi »O imenih nekaterih krajev v Slovenskem Primorju« razlaga dr. Milko Kos izvor krajevnih imen primorskih mest in vasi, opirajoč se na številne objavljene, pretežno pa na neobjavljene pisane vire iz raznih domačih in tujih arhivov. Temeljito razpravo, plod globokega študija in vztrajnega dela, podkrepjuje dolg seznam opomb, ki bodo v pomoč posebno zgodovinarjem in jezikoslovcem.

Dr. Mirko Rupel tolmači v razpravi »Naše slovstvo na Primorskem v starejši dobi« vlogo, ki so jo odigrali primorski književniki v splošni slovenski literarni preteklosti, predvsem v času reformacije in protireformacije.

Izredno zanimiva je razprava, ki jo je prispeval v Zbornik dr. Milko Matičetov. Pravi »Brat in ljubica«, ki mu jo je povedal nepisni pravljicar iz Trente, primerja z Jurčičevima zapisoma. Zelo uspeša je slikovna priloga, posebno fotografiji simpatičnega Trentarja z nazorno mimiko navdušenega pripovedovalca.

Razprava Vinka Stribarja »Arheološko delo na Koprskem« analizira uspehe izkopavanja na novem, posebno za zgodnjesevno arheologijo izredno bogatem področju, in zavrača neznanstveno trditve nekaterih sosedov o neobstoju zgodnjesevno arheološke slovenske naselitve tega ozemlja. Delo dopolnjujeta tabeli najdb izkopavanja v Krkavčah in v Kortini, ki jih je vodil ob pomoči koprskega muzeja Narodni muzej iz Ljubljane.

V sledeči razpravi »Učiteljstvo v Slovenskem Primorju in Istri v letih 1906—1926« govori Jože Pahor o težki borbi slovenskega in hrvaškega učiteljstva za nacionalni in kulturni razvoj lastnega življa pod Italijo.

Članki nas seznanjajo z deležem Slovencev pri kulturnem in gospodarskem razvoju Trsta, z novimi možnostmi razvoja dobrih odnosov z državno sosedo in z zdravstvenimi problemi ter razvojem zdravstvene zaščite v Slovenskem Primorju.

Prva številka Zbornika, ki je obogatila znanstveno gradivo o osvobodjenem ozemlju Primorske, je nedvomno lep uspeh mlade založbe ob morju, ki je s skromnimi sredstvi začela delovati pred petimi leti. O njenem delu govori letno poročilo, ki ga vsestransko dopolnjuje bibliografski pregled izdaj in člankov.

—k

Večer slovenske pesmi v Piranu

Pevska družina DPD »Svoboda« iz Pirana je zrasla iz številnih težav in se končno razrasla v kvantitativno in kvalitativno celoto, ki jo more zavdati Pirančanom marsikatero podobno društvo. Njen cilj je: oživiti staro vokalno tradicijo v Piranu in jo poživiti s slovensko ljudsko in umetno pe-

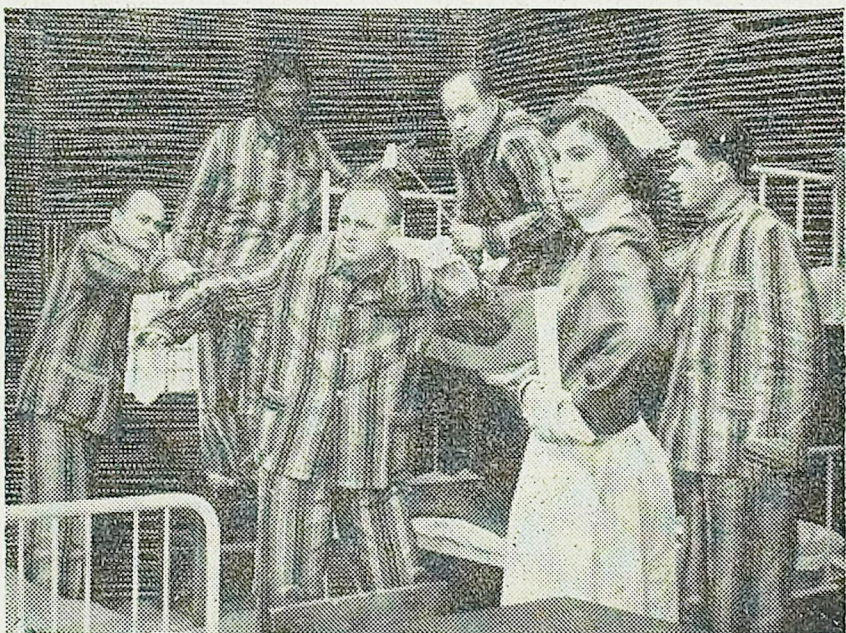
smijo. Prvi vokalni celovečerni koncert v preteklem tednu pomeni nikoli dovolj cenjeni delež za rast kulturnega življenja v tem kotičku slovenske zemlje.

Homogeni, pestri spored, ki je zajel 24 slovenskih ljudskih in umetnih pesmi, od borbene, partizanske in ljudske lirike, in ki ga je pripravil nadarjeni in požrtvovalni pevovodja ADOLF KRAŠNA, je hvaležno občinstvo prijetno presenetil. Predstavljal se je priljubljeni, pomlajeni oktet, porojen iz kvalitetno nekoliko zastajajočega moškega zbora, in najmlajši, mnogo obetajoči mešani zbor. Pevovodja je imel dober posluš tudi pri izbiri solistov (Šavljje, Rutar in Ražem), posebno pri prvih dveh. Prvi celovečerni vokalni koncert piranskih pevcev je v celoti uspel, kar je dokazalo zbrano občinstvo z nenehno zahtevo po ponavljanju posameznih pesmi, od katerih je bila vsekakor najtopleje in najbolj dognano zapeta »Večer na morju« (mešani zbor).

Pesem piranskih pevskih zborov je resnično zazvenela v vseh srcih, vnetih za lepoto slovenske pete besede. Prireditve nas je prepričala, da Piran raste in se poleg Kopra počasi razvija v pomembno kulturno središče v Slovenski Istri.

To se mi zdi še potrebno omeniti: pevci so ob toplem sprejemu navzočih nekoliko manj pogrešali v avditoriju tiste ljudi, ki so za kulturno življenje sicer navdušeni (pa tudi odgovorni), česar pa s svojo abstinenco na tej in podobnih kulturnih prireditvah v Piranu ne dokazujejo.

LoM

Ta teden je gostovalo Mestno gledališče iz Ptuj v Kopru, Izoli in Piranu z John Patrickovo komedijo v treh dejanjih »Vroč kri«. Delo je prevedel Janko Moder, režiral ga je Peter Malec k. g., igrali pa so: Franjo Vičar, Franjo Gunžer, Lojze Matjašič, Adolf Anderler, Daniel Šugman, Vera Vidčnikova, Jože Milkovič, Boris Kočevar in Ludvik Pečnik. — Na sliki je scena v oddelku za rekonvalescente v začasni angleški vojaški bolnišnici. O gostovanju MGP v Slovenskem Primorju bomo še poročali.

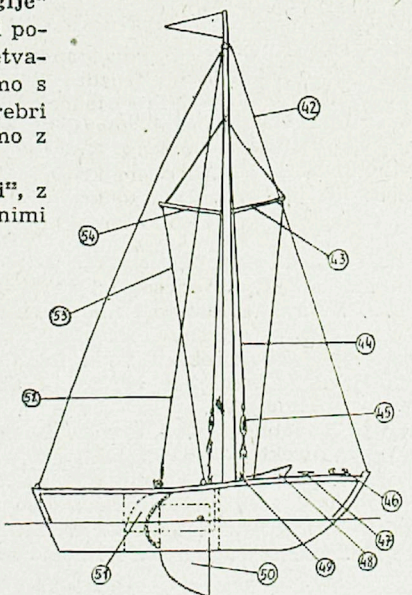
STANE SUHADOLNIK:

3

Pomorsko izrazoslovje

Po vrhu vseh reber oziroma rebrnic je nabita povrhnica; na notranji strani je robnica, na zunanji krajnica. To je platnica, ki ni pritrjena na rebra kot druge deske, marveč je potisnjena nad višino krova in zato oprta na ostale deske s posebnimi oporami, za ročicami. Nanje se, če segajo nad krajnico, privežejo vrvi za bočno vezavo ali odbojniki, preostale vrvi vežemo za »roglje« in monkoline. Kote med posameznimi deskami in letvami zapiramo in ojačujemo s kotniki, praznine med rebri pod povrhnico pa polnimo z vložki.

Čolne gonimo z vesli, z dolgimi ribiškimi, z ličnimi športnimi in z veselci. Spodnji, širši del vesla je lopata ali veslica, zgornji, okrogli del pa držaj. Da se veslo prehitro ne izrabi, ga zavarujemo z usnjenim oblogom, kjer drsi in se žuli. Veslo, kadar ga rabimo, lahko privežemo z vezom na klin, zanj izrežemo posebno izbico, veslino, v robu ali ga

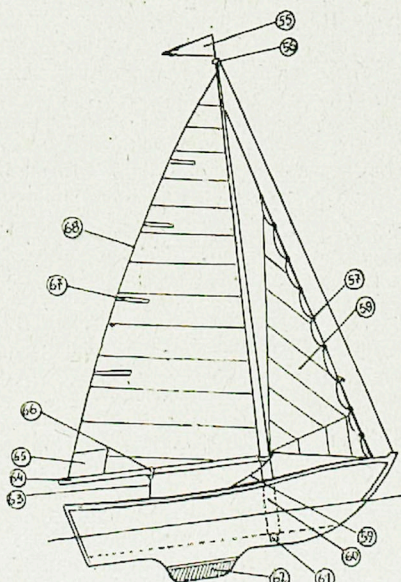

vsadimo med rogljčka, to je v lesene oziroma železne vilice. Vsaka teh opor za vesla je vtaknjena v luknjo na robu — v grlo.

Vse, kar smo zadnjič ugotovili o koritu pri čolnu in o njegovih sestavnih delih, velja tudi za

JADRNICO vendar je treba še dodati:

Jadrnico goni veter, zato ima posebno opremo: jambor, jadra in vrvje. Jambor sestoji iz vrha, debla, noge in pete. Noga je vtaknjena v škorenj, peta v opetnico; ta je privita na hrbtnici. Škorenj je pri športnih jadrnicah izrezan na premcu, pri čolnih, ki so razen z vesli opremljeni tudi z jadrom, pa na traštu (srednji, ojačeni del krova) ali na jambornici (močna deska, spajajoča dve klopi po sredi čolna). Na vrhu je jambor okovan z obročem; nanj pripenjamo konce vrvi, veže pa tudi vrh z morebitnim podaljškom. Prav tam je pritrjena vetrnica. Da jambor dobro stoji, so med nogo in obod škornja zabite zagozde in pokrite z ovrtnikom. Nad njimi je včasih še venec s kljukami in klini. Jambori športnih jadrnic so sestavljeni tako, da nastane vzdolž celega debla kanal, po katerem teče vrv (obrobnik).

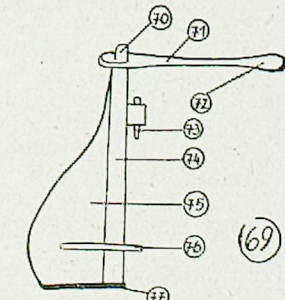

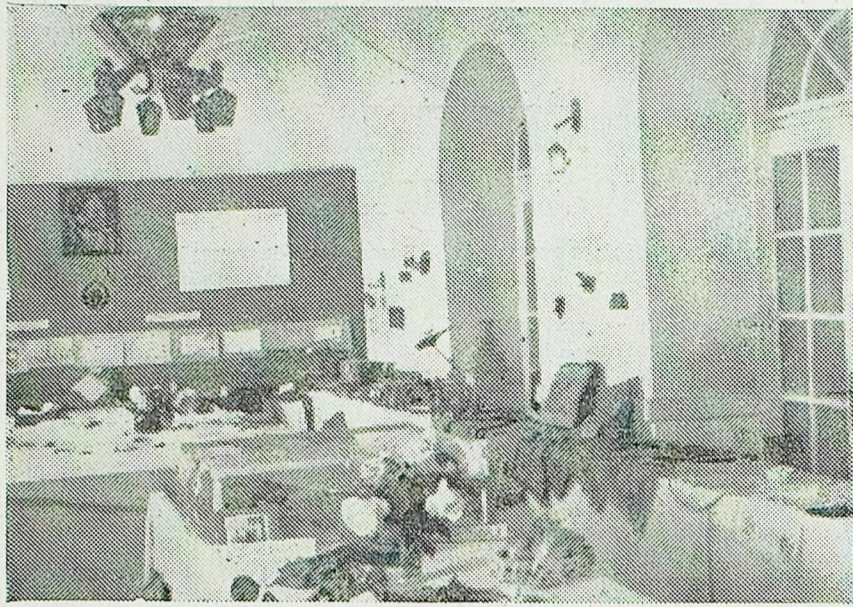
Jambor drže posebne vrvi: na kljun — in če je korito dolgo, tudi na krmo — je pripeto leto, z bokov gredo na vrh pripone, proti krmi pa se jambor po potrebi veže zategami. Stalne vrvi so napete z nateznicami (škripcu podobne) ali s stezniki (železna priprava). Kljuko zadnjih se vtikajo v oka vijakov na krovu. Če je jambor zelo visok, so v njegovi sredini pripone z lesenim križem odmaknjene od debla; pravokotno na njem stoji včasih še prenik. Preko prvega in drugega so lahko potegnjene napone, to so vrvi, ki navadno niso speljane do korita. Vse te vrvi so jeklene ter na koncih potegnjene okrog pocinkanih zank, nato vpletene ali privite s spojkami. Za povezave služijo tudi škopci, železne podkve, zaprte z vijaki.

Naše jadrnice imajo največ dvoje jader: glavno jadro in prečko (flok). Spoznati se v njuni terminologiji ne pomeni več imeti ali dobiti sive lase. Komplicirane jadrnice so shranjene na dnu morja in namesto njihovih 351 izrazov jih bo zadostovalo ducat.

Jadrno je ukrojeno iz jadrovine, močnega platna. Sešito je iz več pasov in okrepljeno po sredi s slepimi šivi, ob krajih pa še z obrobnikom, z vrvjo, ki je prišta vzdolž robov. Vogali, ki ob natezanju platna najbolj trpe, so obloženi s pločevino (rogelji). Ob najdaljši strani jadra so žepi, v katere vtikamo jadrne letvice. Vsako jadro, ki naj dobro nosi, mora imeti trehul. Večja jadra v hudem vetru krajšamo, in sicer tako, da jih navijemo na deblo (les, ki jadro napevna) ali povežemo s podvezami.

Prečka ali flok je manjše trikotno jadro, katerega najdaljši rob je z železnimi obročki (očke) pripet ali na premcu leto ali na letko. Včasih obesimo na jambor še eno jadro, špinaker. (Konec prihodnjic)

Tudi ti bodo znali živeti

Ob razstavi učil in izdelkov gojencev vzgojnega zavoda „Elvira Vatovec“ v Portorožu

To je dokazala razstava, ki si jo je bilo vredno ogledati: razstava ob zaključku šolskega leta šole za defektno mladino vzgojnega zavoda, ki nosi svoje ime po partizanski učiteljici Elviri Vatovec; razstava je bila te dni v prostorih kulturnega doma v Portorožu.

Razstava je nudila lep vpogled v požrtvovalno prizadevanje vsega vzgojnega osebja, ki se trudi, da bi duševno zaostalim otrokom pomagalo premagati vsaj najosnovnejše težave med vstopom v življenje, pri čemer opravlja važno in hvaležno družbeno nalogo: usposablja duševno zaostale za samostojno življenje in tako razbremeni družbo. Najvažnejše pa je, dvigniti zavest človeku, da ni manjvrednejše bitje in ga v pravem trenutku obvarovati pred nadaljnjim duhovnim propadanjem. Tega se gojenci zavoda — vsega jih je 44 — sicer danes morda še ne zavedajo, čutijo pa toplo skrb, ki jih obdaja v času njihovega šolanja.

Ogled razstavljenih učil in izdelkov učencev in učenek te okrajne »pomožne« šole lepo pokaže ves metodični postopek pri težavnem poučevanju duševno in telesno zaostalih otrok; usmerjen je predvsem v praktičnost in uspehi so očitni, kar dokazujejo ročni in šolski izdelki učencev od pripravljalnega do četrtega razreda. Neverjetno presežna ročna spretnost večine učencev, ki so razstavili svoje izdelke, ki imajo veliko praktično vrednost. Posebno še privlačijo rezbarski iz-

delki od drobnih uporabnih predmetov do velikega lestenca na stropu, dalje kvačkani in pleteni izdelki od miznih prtičkov do mrež in raznih umetnih vezenin.

»Dajte nam več prostora!« Tako prosijo gojenci in tožijo: nimamo delavnic, nimamo igrišč ne ambulante ne bolniške sobe, nimamo kam spravljati naših učil in izdelkov, nimamo sobe za glasbeni pouk ne garderobe ne telesnovzgojnih rekvizitov; na enega gojenca pride 2,84 m² spalnice, 0,80 jedilnice, 2,40 učilnice, 0,16 umivalnice, 0,35 kopalnice in 4,35 m² dvorišča. Zato še enkrat: dajte nam več prostora!

Omeniti moram še hvalevredno pobudo upravnega odbora, naj bi se šola povezala z upravo Ribiške šole v Piranu, ki bi jim preskrbela potrebni material za pletenje ribiških mrež, kar bi mogel postati za marsikaterega učenca ali učenko dvakrat koristen življenjski poklic: prehranjeval bi jih, naši ribiči pa bi prišli do prepotrebni osnovnih sredstev. LoM

MATERIJA

Vaški odbor Rdečega križa je predelko nedeljo priredil cvetlični dan. Članice odbora RK in pionirke osnovne šole so prodajale po vaseh rože, pod vaško lipo v Materi-riji pa je bila majhna prodajalna cvetja. Iztržili so okrog 2500 dinarjev, ki jih bodo uporabili za potrebe RK. Ob tej priložnosti so razdelili med prebivalstvo dokaj brošur in propagandnega materiala

Obračun dela ZB

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po izvolitvi novega odbora s tovaršem Tonetom Ukmarjem kot predsednikom na čelu so delegati sprejeli vrsto sklepov, ki so posvečeni poglobljenemu delu te organizacije z otroci padlih borcev, prav tako pa tudi ostale mladine, kajti utvojljeno je bilo, da imajo tradicije naše narodnoosvobodilne borbe premalo mesta v vzgoji današnje mladine. Bodoči odbor bo moral s pomočjo svoje zgodovinske komisije storiti tudi vse, da nadohna zamujeno, t. j., da prične z organiziranim in sistematičnim zbiranjem zgodovinskega gradiva za naše muzeje NOB.

V smislu osnovnih sklepov in priporočil, sprejetih na tej konferenci, pa je pričakovati, da bo novi odbor posvetil vso skrb predvsem širši in globlji politični vzgoji svojega članstva. Na sestankih članstva naj se razpravlja o vseh družbenih vprašanjih v tej smrti, da bodo člani ZB tako na vasi kot v mestu nosilci in tolmači socialističnih odnosov. V vsem delu ZB naj bo podčrtan borbeni značaj organizacije, ki naj odločno nastopa vselej, kadar se sploh pokaže možnost, da ZB s svoje strani dopinese svoj delež k poglobljanju našega socialističnega družbenega razvoja.

Spričo proglasitve 4. julija za »Praznik borca« so h koncu konference delegati soglasno sklenili, da bodo občinski odbori ZB že letos organizirali vsebinsko bogato praznovanje tega pomembnega praznika Zveze borcev.

KDO JE ODGOVOREN ZA PARK V IZOLI?

Lani je bil s precejšnjimi sredstvi urejen Park Arigoni v Izoli, ki je bil zaradi bujnega drevja in grmičja zelo priljubljeno sprehajališče, v popoldanskih in večernih urah pa je oživelo zlasti pred moderno urejenim bifejem.

Letos nudi ta del Izole žalostno sliko. Govori se, da park nima gospodarja, ker ni rentabilen, ker je v njem čedalje manj obiskovalcev. Morda letošnje prilike zaradi majhne številke tujih izletnikov res niso boljše od lanskih, vendar to še ne opravičuje sedanje zanemarjenosti najpešnega mestnega parka, v katerem napravijo razmetane mize in stoli, ki razpadajo na dežju, čeprav bi jih z majhnim trudom lahko spravili v veliko sobo bifeja, na vsakogar mučen vtis. Ali ni nihče odgovoren za splošno ljudsko imovino, ki jo uničujejo tudi razni pobalini, ki se klajajo po parku zvečer pred kinom? Res ni mogoče skrbeti za skromno ureditev in vzdrževanje parka vsaj v času letne sezone? Vsa-komur, ki se bo zavzel za to rešitev, bodo Izolani zares hvaležni.

J. Slak

mesec, medtem ko jih v nekatere ni tudi po več mesecev skupaj ali pa pridejo prav tedaj, ko je stanovalec že sam očistil dimnik, ker se mu je strašno kadilo. Seveda pa mu zato le ostane zadoščenje, da mora dimnikarja kljub temu plačevati...

V prodajalni Kmetijske zadruge v Knežaku bojda nimajo drugega papirja kakor časopisnega in vanj zavijajo prav vse: od krtač in bonbonov do mila in kvasa in drugih predmetov široke potrošnje za v usta in žep ali hlev...

V Smokvici pri Gračišču imajo kar tri korita: iz dveh napa-jajo vaško živino, v enem pa Smokvicanke perejo domače perilo in druge, pranja potrebne predmete. Kaže pa, kot bi opravljale Siziovo delo: kolikor operejo, toliko se v neznanem blatu spet umažejo. Vse naokoli je namreč mogoče blatovje govejih odpadkov in druge nesnage, kar priča o jasno in močno razvitem čutu za lepoto in čistočo. Če bi se kdo le spomnil, da bi lahko imel od tega tudi korist — z odpadki bi namreč lahko močno gnojil veliko njivo — pa bi morda še pobral in odstranil odpadke, in tako pa... Ne bi bilo treba veliko — nekaj škričja in kamenja, pa bi lahko takovali dohoda vsaj k pralnemu koritu, da ženam ne bi bilo treba loviti ravnateljca po posameznih kamnih in racati po blatu skoraj do kolen...

Pa brez zamere, dragi prijatelji in znanci ter bralci »Slovenskega Jadrana« in na svidenje ali branje do prihodnjice!

Vaš Vane

Uspeh naših pomorskih ribičev

Ako bežno pogledamo, kakšno je stanje in kakšni so uspehi pomorskega ribištva v našem okraju, vidimo, da to kar dobro napreduje in da tudi uspehi niso izostali. Imamo sicer samo 31 motornih ribiških ladij, vendar so naši požrtvovalni delovni kolektivi tudi s to malo ribiško floto dosegli lepe rezultate — vkljub izredno slabim sezonam zadnjih dveh let. Naše podjetje »Riba — Izola« je z ulovom 1.106 ton morskih rib v letu 1955, v vrednosti 148.000.000 din, na prvem mestu v Jugoslaviji. Na drugem mestu po količini ulova je podjetje »Jadrans — Split« (1e 388 ton), ki pa ima po konjskih silah še enkrat večjo ribiško floto. Na drugem mestu po vrednosti ulova (64.326.000 din) v Jugoslaviji pa je naše podjetje »Ribič« v Piranu. To podjetje je še mlado, so pa dani vsi pogoji, da s požrtvovalnim delom in primerno upravo doseže še mnogo boljše rezultate.

Ker pa nam vkljub dobremu ulovu manjka letno samo za potrebe naših tovarn še nad 2.300 ton sveže ribe, moramo tako izgradnji ribiške flote kot izobrazbi ribiškega kadra posvetiti prav posebno pozornost. F. P.

10 LET GLASBENE ŠOLE V IDRJI

V počastitev desetletnice uspešnega dela idrijske Glasbene šole so te dni priredili koncert, na katerem je sodelovalo okrog 100 sedanjih in bivših gojencev tega zavoda. Koncert je pokazal uspešno delo glasbenih učiteljev, ki nepretrgoma že 10 let vzgajajo idrijsko mladino v glasbi. Med njimi so direktor Jožef Klemenčič, Ivan Rijavec, Požnel in upokojeni rudar Jože Močnik, ki kljub starosti še vedno vzgaja mlade ljubitelje godbe na pihala. Koncertanti so izvajali dela Beethovna, Čajkovskega, Mozarta in drugih. Glasbeni večer je zaključil nastop rudarske sindikalne godbe na pihala pod vodstvom R. Lapajneja. D. P.

LJUDSKO-PROSVETNA RAZSTAVA V POSTOJNI

V nedeljo so v Postojni odprli potujočo razstavo o razvoju čitalnic in ljudsko-prosvetnih društev. Slavnostni otvoritvi sta med drugimi predstavniki kulturnih, političnih

in gospodarskih organizacij prisostvovala tudi predsednik ObLO J. Baša in predsednik Okrajne zveze Svobod in ljudsko-prosvetnih društev Srečko Vilhar. Razstava, ki je lepo urejena, prikazuje razvojno pot ljudsko-prosvetnega dela pri nas. Odprta bo v prostorih osnovne šole do 16. junija, nato pa jo bodo prenesli v Ilirsko Bistrico. Za razstavo vlada med prebivalstvom veliko zanimanje. STINA

Novice iz Pivke

Dne 10. junija je bilo v Pivki posvetovanje s predsedniki krajevnih odborov iz območja občine Pivke. Iz poročil, ki so jih podali predsedniki krajevnih odborov, je razvidno, da so se ukvarjali skoraj izključno s komunalnimi deli, medtem ko so vsa druga vprašanja bolj ali manj prepuščali volilec samim ali pa občini. Najbolj prizadevni krajevni odbori so bili, v Juriščah, Baču, Zagorju in Ostrožnem Brdu. Slabši pa so bili v Nandjem selu, Mali Pristavi in Selcah. Na seji so razpravljali tudi o razdelitvi negospodarskih investicij na posamezne vasi, ki jih bodo financirali iz občinskega proračuna. Z denarjem iz cestnega sklada nameravajo popraviti pot Selce-Koče, pot do vasi Ostrožno Brdo in Suhorja in bodo v ta namen porabili 1.500.000 dinarjev.

Na koncu tega posvetovanja so predsedniki izrazili željo, da bi sklicevali takšna plodna posvetovanja pogosteje, saj bi se na ta način ljudski odbor lažje seznanjal z delom krajevnih odborov in z nekaterimi vaškimi problemi.

V okviru prvega vseslovenskega zbora lovcev, ki je bil v nedeljo v Portorožu, so odprli v Pivki lovsko razstavo. Razen trofejev uplenjene divjadi razstavljajo pivški lovci tudi svojo lovsko opremo.

Na krompirjevih nasadih na področju občine Pivka so v preteklem tednu opazili kloroznega hrošča. Svet za kmetijstvo pri občinskem ljudskem odboru je takoj podzvel vse potrebne ukrepe. Kmetijske zadruge bodo poslane na okužena področja več ekip, ki bodo opremljene z motornimi škropilnicami in prašilci.

PRI MODELARJIH

V TOVARNI »MEHANOTEHNIKA« V IZOLI

Nekatere hiše in stavbe se zde od zunaj tako majhne in tako skromne, da se začudiš, od kje toliko prostora, ko vstopiš skozi vrata. Podoben občutek sem imel, ko sem prišel s tovaršim Pokornom, ki vodi tovarniški modelarski krožek, v prvi oddelek izolske »Mehano-tehnikne«.

»Kje ima pa vaš krožek svoje prostore?« sem vprašal.

»Zgoraj.«

Vzpela sva se na lesene stopnice. Spodaj so šumele stružnice in drugi stroji, za njimi pa so stali delavci v modrih delovnih oblekah in begali k omaram z orodjem.

Prišla sva v montažni oddelek. Za dolgo mizo so sedele delavke.

»Tule,« me je zadržal tovariš Pokoren, ko sem hotel dalje, »tule imamo svoje prostore.«

Pogledal sem. Delovna miza, pisalna miza, na njih pa električne svetilke, primeži, pile... Nekaj odprtih omar je delilo prostor od hodnika. Predstavil mi je dva fanta, ki sta pričvrščevala aluminijasti odlitek letalskega modela v primež in se ga lotevala s pilo in s steklenim papirjem.

Sedla sva. Potegnil sem blok, pero in začel stresati vprašanja, ki sem si jih pripravil ali pa so mi sproti prihajala na misel.

Modelarski krožek v tovarni so ustanovili meseca marca, dela v okviru Ljudske tehnike; v njem je zdaj 25 zelo prizadevnih članov, med njimi tudi devet tovarniških vajencev. Delajo popoldne, v prostem času. Ti modelarji so postali znani, ko so se v nedeljo 3. junija predstavili s svojim »letalstvom« v Kopru. Tudi sam sem bil med množico ljudi, ki je stala v širokem krogu in z očmi sledila akrobacijam miniaturnih letal. Brenčala so kot ose in se skušala odtrgati z vrvice, s katero jih je krotil eden izmed modelarjev.

»Namen tega krožka je predvsem vzgajanje članov v ročni spretnosti. Iz mladih modelarjev rastejo kadri za naše letalstvo — piloti in konstruktorji... S prostori smo še malce na tesnem,« je dejal moj spremljevalec in pokazal z roko. Od stropa in s stene so viseli letalski modeli. »Pozneje, ko bomo dobili večji prstor in ko bo delavnica boljše urejena,« je nadaljeval, »se bomo lotili tudi drugih stvari, kot čolnov, ladij in podobnega... Tovarna nam gre v vsem na roko, predvsem pa naš direktor Nerino Gobbo. Denarno pomoč smo dobili tudi od okrajnega odbora Ljudske tehnike in Aerokluba. Ta denar smo porabili za material... Letos v avgustu ali v septembru bo v Kopru zlet slovenskih modelarjev, obenem bo to tudi tekmovanje za republiško prvenstvo modelov. Tega zleta se bomo udeležili tudi mi,« je rekel in se nasmehnil: »Upam, da ne bomo med najslabšimi.«

Samo Savnik

V nedeljo dopoldne me je pritekel iskati neznanško razkačen Koprčan in me vlek pred kino, kjer je dolga vrsta ljudi potrpežljivo čakala, kdaj se bo zljubilo priti osebeci, ki prodaja vstopnice. Ko so se do kosila zaman namakali na obilnem dežju in dve uri zabavljali čez nevestno blagajničarko, so se naposled razšli in dogovorili (najbolj vneti obiskovalci kina) za sestanek ob pol štirih popoldne. Ko so tudi tedaj zaman čakali na blagajničarko, vstopnice in popoldnansko predstavo, je nekdo izmed bistrejših glav le zadel žebelj na glavo: uganil je, da bo po vsej verjetnosti samo ena predstava, in to na prostem. Uganil, pravim, kajti to ni bilo nikjer zapisano, kar dela upravi kina vso čast. Predlagam le, naj bi za take reševalce podobnih ugank v bodoče razpisali primerne nagrade...

Hudo je z našimi obrtniki. Koprčani se pritožujejo, da se za manjša dela sploh ne zmanjajo — in če jih že prevzamejo, potem dajo čutiti, da delajo stranki pravzaprav »veliko uslug«, za katero pa seveda

zahtevajo tudi primerno velik honorar ali plačilo. Iz enega popravila kolesa pri mehaniku se izcimita kar takoj dve nadaljnji, ko se prvega nisi dobro plačal in podobno. Posebno hudo je z mizarji; če že pokvarjenega kosa pohištva ne moreš na rami zanesti v delavnico, potem boš dobil sive lase, preden bo prišel mizar na dom: ta nesrečni »jutri«, ki ostaja pač vedno le jutri... Podoben položaj je skoraj v vseh obrtnih strokah, v kolikor človek nima kakšnih posebnih »zvez« po šušmarski liniji...

Pravijo, da bi cestarji morali nekoliko bolj skrbeti za kanalizacijo v Seme deli. Da ne govorim o nesrečnih stanovalcih v novih blokih, kadar dežuje — celo glavna asfaltirana cesta je ob deževju pod blatom in peskom, kar je v nedeljo povzročilo ples z motorjem po blatni emulziji na asfaltu in bi lahko imelo še veliko težje posledice za motorista.

V Ilirski Bistrici so se mi pritožili čez dimnikarje: da v nekaterih hišah (morda so jim bolj pri srcu?) ometejo dimnike tudi po večkrat na

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Uspeh jugoslovanskih plavalcev v Trstu

JERIČEVIČEVA POSTAVILA NOV DRŽAVNI REKORD NA 100 m PRNSO

Jeričeva postavila nov državni rekord. Vsekakor pa je njen čas 2 minuti, 57 sekund in 6 desetink glede na to, da je plavala sama, zelo dober.

Razen tega sta bila oba večera na sporedu vaterpolo tekmi med reprezentancama Italije in Romunije. Prvi dan, ko je bilo uradno srečanje, je zmagala Italija s 3:1 (2:0), drugi dan pa so v prijateljskem srečanju zmagali Romuni s 6 proti 4 (4:1). Italijanski plavalni strokovnjaki so po obeh tekmah zelo pohvalili sojenje jugoslovanskega sodnika Vučetiča. Uspeh jugoslovanskih plavalcev v Trstu je vsekakor zelo pomemben, saj smo šele na začetku sezone. Od njih lahko pričakujemo še boljših rezultatov ter upamo, da nas bodo tudi častno zastopali na olimpijadi v Avstraliji.

PRVI NASTOP V DIVAČI

V nedeljo je bil v Divači prvi telovadni nastop, ki so ga priredili učenci osnovnih šol iz Divače, Vrem, Lokev, Misljč in Senožec ter člani TVD Partizana iz Divače in Sežane. Izvajali so proste vaje, skoke v višino ter orodno telovadbo. Dosegli so naslednje rezultate: med starejšimi pionirkami je bila najboljša Ida Ivančič iz Misljč, med pionirji pa sta dosegla enak rezultat Bine Vidmar iz Senožec ter Jože Možina iz Misljč. V igri med dvema ognjema so mlajši pionirji Divače najprej premagali Vremčane z 2:0, nato pa moštvo Senožec z 2:1. Med starejšimi pionirji so Senožčani premagali Misljčane z 2:1. Starejše pionirke in mladinke iz Divače so prikazale nekaj prostih vaj, člani TVD Partizana iz Sežane pa skok čez konja in vaje na bradlji. Nastopili so tudi cicibani iz otroškega vrta v Divači z rajalnimi vajami. Po tekmovalstvu je Društvo prijateljev mladine privedlo kosilo za vse tekmovalce, pripadniki JLA pa so organizirali prevoz tekmovalcev iz Misljč v Divačo. Najboljši posamezniki in tudi šole so dobili nagrade za uspehe, ki so jih pokazali na tem tekmovalstvu.

AVTO-MOTO DRUŠTVO V KOPRU

V mesecu marcu letos je pričel tečaj za voznike motornih vozil — amaterjev. Tečaj gre sedaj h koncu; udeleževalo se ga je več kot 40 tečajnikov, ki so pokazali prav dober uspeh.

TISKARNA »JADRAN« V KOPRU SPREJME V SLUŽBO

FINANČNEGA KNJIGOVODJO

Z USTREZAJOČO IZOBRAZBO IN PO MOŽNOSTI S PRAKSO V GRAFIČNI ALI SORODNI STROKI. ● PONUDBE Z DOKAZILI O STROKOVNOSTI IN S KRATKIM ŽIVLJENJEPISOM POSLATI NA DIREKCIJO TISKARNE V KOPRU, CESTA JLA 24, TEL. 190.

PLAČA PO TARIFNEM PRAVILNIKU PODJETJA

OBIŠČITE

RAZSTAVO POVOJNIH IZUMOV IN TEHNIČNEGA NAPREDKA FLRJ

v Ljubljani od 16. do 24. junija 1956

- Nad 400 novih domačih izumov!
- Razstava elektrogospodarstva!
- Manifestacija napredka jugoslovanske tehnike, industrije in prometa!

Za obisk razstave se poslužite 25% popusta na železnici!

»GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE«
L J U B L J A N A

NAJVEČ SREDSTEV ZA VODNE ŠPORTE

Na konferenci iniciativnega odbora okrajne športne zveze v Koprju so obravnavali več vprašanj v zvezi z razvojem športa v okraju. Med drugim so razpravljali o razdelitvi finančnih sredstev in o sistemu tekmovalnosti. Udeleženci konferenice so se strinjali, da je treba dati največ finančne podpore razvoju vodnih športov, ki so bili do zdaj najbolj zanemarjeni. Sredstva pa ne bodo razdelili po klubih in društvih, temveč po športnih panogah, pri čemer bodo upoštevali kvaliteto, možnosti razvoja in množičnost posameznih panog. Sorazmerno največ sredstev bodo dodelili plavanju in veslanju, nato pa nogometu, kolesarstvu, odbojki, rokometu, košarki in baloncanju. 20. junija bodo organizirali rokometni tečaj v Koprju.

Tekmovalstva bodo v prvi vrsti v okviru občin in okraja. V plavanju bodo mestna tekmovalstva, v nogometu okrajna liga, v odbojki in rokometu občinska prvenstva ter finale občinskih prvakov po liga sistemu, v košarki pa bodo tekmovali po sistemu turnirjev.

V nogometu bodo razen ligaškega tekmovalstva tudi pokalna prvenstva. Vsa nogometna moštva bodo morala imeti pionirske ekipe, Koper, Sežana, Izola in Postojna pa tudi mladinske ekipe.

Šport krepi zdravje in delazmožnost

Sportno udejstvovanje invalidov vseh kategorij se je v Jugoslaviji, predvsem po zaslugi Zveze vojnih vojaških invalidov, močno razširilo. Medicinska znanost ugotavlja, da se invalidi-športniki hitreje rehabilitirajo, krepijo si zdravje in povečujejo možnost lažjega ter uspešnejšega opravljanja svoje službe. Zato pripravljajo razna športna tekmovalstva, na katerih dosegajo lepe rezultate, marsikdaj enakovredne športnikom — neinvalidom. In eno takih tekmovalstev je bilo I. okrajno prvenstvo invalidov koprškega okraja, na katerem je 56 tekmovalcev iz Izole, Kopra, Pirana, Pivke, Postojne in Sežane preizkusilo svoje moči in znanje v streljanju, namiznem tenisu, šahu in baloncanju. Vsi tekmovalci so bili razdeljeni v posamezne skupine glede na stopnjo invalidnosti. Med njimi so bili nekateri brez roke ali noge, ali pa imajo druge težke poškodbe. Vendar pa so z vztrajnim vežbanjem in dobro voljo presenetili vse navzoče, saj so dosegli zelo lepe tekmovalne uspehe.

Rojstva - poroke - smrti

V OBČINI IRPELJE so se poročili: Alojz Podboj, uslužbenec iz Sapan in Karolina Blokar, šivilja iz Brezovice; Albin Pečar, mizar iz Prešnice in Božena Valečič, delavka iz Reke.

V OBČINI ILIRSKA BISTRICA so rodile: Olga Mizgur, Il. Bistrica — dečka, Marija Peterlin, Il. Bistrica — dečka, Marija Urbančič, Knežak — dekljico.

Poročili so se: Anton Krebelj, kmet iz Il. Bistrice in Ivanka Bevič, delavka iz Dolnjega Zemona; Jože Pugelj, delavec iz Velikega Brda in Emilija Ujčić, delavka iz Velikega Brda; Franc Kirn, kmet iz Zagorja in Vida Vrh, kmetica iz Sembij.

Umrla sta: Marija Knafelc, iz Koritnice, stara 3 mesece in Ivan Hribar, kmet iz Velikega Brda, star 51 let.

V OBČINI PIVKA sta rodili: Ivana Sabec, Klenik — dečka in Franciška Sedmak, Jurišče — dečka.

Poročila sta se Ante Mandić, oficir JLA in Sonja Mršnik, uslužbenka.

V OBČINI POSTOJNA so rodile: Irena Skrlj, Kutežovo — dečka, Milica Filipovič, Dolga poljana — dekljico, Franciška Lampe, Studeno — dečka, Marija Špehonja, Nova Gorica — dekljico, Ivanka Golob, Lokev — dekljico, Elda Posedel, Slum — dekljico, Vida Rijavec, Lokev — dečka, Milka Zvokelj, Vrtovin — dečka, Terezija Remec, Crniče — dekljico, Marta Znidaršič, Postojna — dekljico, Marija Henigman, Hruševica — dekljico, Justina Avbelj, Sempeter — dečka, Marija Hrenovec, Sepulje — dečka, Bosilka Brkič, Postojna — dečka.

Poročili so se: Albin Stegu, invalid iz Postojne in Marija Novak, natakarica; Franc Požar, gozdni delavec iz Beiskega in Katarina Simsič, gosp. pomočnica.

Umrla je Neža Milauc, preužitkarica v Studenem, stara 74 let.

Tedenska prometna kronika

NEPREVIDNA VOŽNJA

se velikokrat konča z razbitim avtomobilom, večkrat pa tudi s polomljenimi udi. Dne 8. t. m. se je na ovinku pri Planini avtomobilist Enio Sinigo iz Trsta zaletel v levi del tovnega avtomobila, ki je vozil iz nasprotna smeri. Na avtomobilu je za 100.000 dinarjev škoda.

Z MOTORJA V BOLNIŠNICO

Babič Franc iz Kopra je hotel v nedeljo dopoldne v naglici prečkati cesto pred trgovino v Smededli. Bil je pri tem toliko nepreviden, da je prezrl motociklista Antona Perošo iz Trsta, ki je privozil od Izole. Motorist je le rahlo zadel Babiča v roko, vendar pa je pri tem izgubil oblast nad vozilom in je skupaj z Danilom Dilco, ki je sedel na zadnjem sedežu, padel z motorja na cesto. Oba sta se poškodovala in so Dilco morali odpeljati v izolsko bolnišnico. Na vozilu je za okrog 10.000 dinarjev škoda.

KONJ SE JE SPLASIL

Minuli petek dopoldne sta se v Postojni srečala osebni avtomobil Franca Vidaliča iz Domžal in konjska vprega Alojza Smerduja iz Postojne. Smerdujev konj se je spasil in pri tem napravljal na avtomobilu za kakih 25.000 dinarjev škoda. Telesnih poškodb na srečo ni bilo.

Z AVTOMOBILOM V ZID

Tomislav Milič se je spravljal na tovrni avto in zapeljal na cesto, čeprav nima posebnih izkušenj v vožnji in je seveda brez šoferjskega izpita. Zavozil je v občestni kamen in se nato zaustavil v občestnem zidu, ki se mu mora zahvaliti, da na vozilu ni več škode kot 5000 dinarjev in da tudi sicer ni imel izlet hujših posledic.

OTROK POD KOLESI

Pred osebni avtomobil, ki ga je skozi Obrov pri Hrpeljah peljal Ernest Hari iz Ljubljane, je sredi vasi nenadoma skočil 4-letni Damijan Počljak. Sofer je sicer takoj naglo zavril, vendar je avto otroka kljub temu dosegel in ga podr. Pri tem je Damijan zadobil težje telesne poškodbe. Krivi so predvsem starši, ker niso pazili na majhnega otroka ob tako prometni cesti, kot je to prav cesta Trst—Reka.

STARČEK POD AVTOMOBIL

V ponedeljek popoldne se je 80-letni Janez Ban vračal iz Trsta domov v Kozino. V bližini obmejnega bloka v Krvavem potoku na cesti Trst—Reka je naletel nanj osebni avtomobil, ki ga je upravljal britanski državljani. Janez Ban je utrpel težje telesne poškodbe.

Kino

KOPER: 15., 16. in 17. junija ameriški film NASILJE, 18. in 19. junija madžarski film SE ŽIVIMO, 20. in 21. junija francosko-mehiški film PREV-ZETNEZI.

PIRAN: 15. junija ameriški film PROTILETALSKA ZAŠČITA, 16. in 17. junija jugoslovanski film LAZNI CAR, 18. in 19. junija ameriški film KO ŽENE LJUBIJO, 20. junija ameriški film PJKOVA DAMA.

IZOLA: 15. junija brazilski film ONEČASČENA, 16. in 17. junija ameriški barvni film POGUMEN KOT LASSIE, 18. in 19. junija ameriški film NASILJE, 20. in 21. junija ameriški film KO ŽENE LJUBIJO.

SEČOVJE: 16. junija ameriški film KO ŽENE LJUBIJO, 17. junija ameriški film PROTILETALSKA ZAŠČITA, 21. junija ameriški film PIKOVAM DAMA.

SMARJE: 16. junija brazilski film ONEČASČENA, 17. junija italijanski film FILOMENA MARTURANO, 20. junija ameriški barvni film POLETNO GOSTOVANJE.

SKOFIJE: 16. junija ameriški film PROTILETALSKA ZAŠČITA, 17. junija ameriški film ZELI ME, 20. junija jugoslovanski film LAZNI CAR.

DEKANI: 16. junija ameriški film ZELI ME, 17. junija brazilski film ONEČASČENA.

POSTOJNA: 15., 16. in 17. junija italijanski film NA KONICI MECA, 19. in 20. junija francoski film SUŽNJI.

NA VOJŠČICI

bodo 1. julija odkrili partizansko grobišče

Kdo ne pozna partizanske vasi Vojsko! Prijazen kraj, ki leži 1000 metrov nad morsk gladino, kraj, kamor so se zatekale partizanske brigade na odmor po hudih bitkah. Ko se je sovražnik že umikal, je v aprilu mesecu leta 1945 silovito napadel in hotel uničiti za vsako ceno stab IX. korpusa. V tej bitki na življenje in smrt je padlo več kot dvesto borcev IX. korpusa, med njimi tudi kraški rojak Anton Sibilja, narodni heroj Stjenka.

Dne 1. julija bodo odkrili na Vojščici partizansko grobišče; tja bodo prenesli trupla borcev iz bližnje okolice in posmrtno ostanke borcev, ki so umrli v bolnici »Pavla«.

Obveščamo vse preživele borce, starše, sorodnike, prijatelje in ostale, naj pridejo 1. julija na Vojščico, da se tako skupno oddolžimo padlim junakom.

Radio KOPER

NEDELJA, 17. junija: 9.00 Kmetijska ura — 14.15 Glasba po željah — 15.15 Poročila — 15.20 Glasba po željah (II. del) — 15.45 Poje mladinski zbor gimnazije iz Ajdovščine — 16.10 Promenadni koncert — 19.00 Primorski dnevnik — 23.10 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 18. junija: 5.45 Vesti — 13.30 Od melodije do melodije — 14.00 Pesmi in plesi iz naših republik — 14.15 Zabavna glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Venček plesnih pesmi, izvaja pianist Charlie Kunz ob spremljavi ritmov — 23.10 Plesna glasba.

TOREK, 19. junija: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 — Stürdeses minut traja naš operni sestanek, W. A. Mozart: I. dejanje opere »Figarova svadba«. Posnetek javne izvedbe v Newyorški Metropolitan operi dne 7. 4. 56 — 14.20 Zabavna glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Zname melodije igrajo orkestri Bush, Henri René poje Margaret Whiting, Dinah Shore in Tony Martini — 23.10 Plesna glasba.

SREDA, 20. junija: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Od melodije do melodije — 14.00 Skladbe Matije Tomca, Rada Simonitija in Slavka Zlatiča. Poje komorni zbor Radio Zagreb p. v. s. Zlatiča — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Kubanske melodije in ritmi izvajajo »The Havana Cuban Boys« — 23.10 Plesna glasba.

CETRTEK, 21. junija: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Zabavna glasba in objave — 14.00 Glasba po željah — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Los 3 di Santa Cruz — 23.10 Plesna glasba.

PETEK, 22. junija: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Ugani z nami, kaj je to? — 14.20 Zabavna glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 V strogem ritmu z ansambлом Fela Sowande — 23.10 Plesna glasba.

SOBOTA, 23. junija: 5.45 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Zdjaj pa enkrat v ritmu... pisan spored lahke in zabavne glasbe — 14.20 Lahka glasba in objave — 19.00 Primorski dnevnik — 19.15 Poje Frankie Lane — 22.15 Plesna glasba.

Gledališče SLOV. PRIMORJA

Petek, 15. junija ob 20.00 Bréal — Napoleonovi huzarji — Premiera — Sobota, 16. junija ob 15.00 — Bréal — Napoleonovi huzarji — Red C in izven; ob 20.00 Bréal — Napoleonovi huzarji — Red B in izven

Nedelja, 17. junija ob 20.30 Bréal — Napoleonovi huzarji — Predstava v Sv. Antonu

Ponedeljek, 18. junija ob 20.30 Bréal — Napoleonovi huzarji — Predstava v Dekanih

Torek, 19. junija ob 20.30 Bréal — Napoleonovi huzarji — Predstava v Skofljah

Sreda, 20. junija ob 20.30 Bréal — Napoleonovi huzarji — Predstava v Izoli

Cetrtak, 21. junija ob 20.30 uri Bréal — Napoleonovi huzarji — Predstava v Portorožu.

MALI OGLASI

PRODAM otroško posteljico lepe izdelave, skoraj novo. Naslov v upravi lista.

KUPIM dvosobno stanovanje v Koprju oziroma ga zamenjam z enosobnim v Izoli. Ponudbe pod »Le-pa nagrada«. Naslov v upravi lista.

DVOKOLESA od 8.000 lir naprej in MOTORNA DVOKOLESA od 45.000 lir naprej dobite na obroke pri tvrdki »MARCON«, Trst, Ulica Pietà 3.

VELEBLAGOVNICA »FELICE«, ulica Carducci 41, Trst. Velika izbira delovnih oblek, srajc, pletenih suknjičev — hlač. Prvovrstno blago po najnižjih cenah v Trstu!

ZALOGA UR
MAGNAGHI
FOM
TRST
ULICA S. LAZZARO 8
VELIKA IZBIRA VSEH UR ZNAMK
'XEMEROS' IN 'XAROS'

Industrijska velesila

Pred štiridesetimi leti je bila na svetu dežela, ki ji pravimo danes carska Rusija. Bila je znana po svoji književnosti, nihilistih, dobrodušnih in razsipnih grofih in neverjetni zaostalosti. Več kot 80% prebivalstva je bilo nepismenega; njena industrija je bila primitivna in nepomembna. Izvažala je les, kmetijske pridelke in svojo umetnost, dela Tolstojca, Dostojevskega, Turgenjeva, Čajkovskega itd. Leta 1917 se je ta velikan pobral s klen in opravi s carjem in z vsem, kar je bilo z njim v zvezi. Od tedaj se je ta dežela razvila tako, kot se ni v štirih desetletjih še nobena. Sinovi nepismenih, neizobraženih staršev in brez kakršnekoli industrijske tradicije delajo danes prav tako dobre atomske bombe kakor ZDA. ZSSR proizvaja danes več jekla kot vsa zahodna Evropa skupaj, ima kvalitetnejšo mornarico kot Velika Britanija in najboljše letalstvo na svetu.

Če bi bila to samohvala, bi se človek samo pomilovalno nasmehnil in zamahnil z roko, toda to so priznanja, res da malce zagrejena, pomembnih zahodnih strokovnjakov. Vzroki? Za najvažnejšega vemo: sprememba družbenega reda, drugi je pa menda v tem (naj navedemo besede pisatelja Gorkega) »Čeprav so mi nacionalizem, šovinizem in podobne bolezni sodobnega časa popolnoma tuje, je vendar ruski narod v mo-

jih obeh neverjetno, da, fantastično nadarjen.« Na univerzah širom ZSSR je danes skoraj dva milijona študentov. Visoke tehnične šole »proizvajajo« na leto blizu dvesto tisoč inženirjev. »To je armada,« je izjavil neki ameriški gospodarstvenik, »ki nam bo že v bližnji bodočnosti delala sive lase in ki nam je nevarnejša od tiste, ki jo vodi maršal Zukov.«

Marsikateri izmed tehničnih in znanstvenih uspehov in pobud je zaslug velikanske knjižnice, ki so jo pred tremi leti ustanovili v Moskvi. Njeno ime je skromno: Znanstveni in tehnični inštitut. Ta inštitut dobiva iz celega sveta vse znanstvene knjige in publikacije, kajti noben inženir in znanstvenik ne more delati uspešno, če ni seznanjen z najnovejšimi izsledki na svojem področju. Vendar je pa tempo življenja danes takšen, da postane stvar, ki je danes morda imenitna, jutri že zastarela. Vzporedno s tem danes tudi ogromno tiskajo in izdajajo in sodobni človek je pred knjžnico v podobnem položaju, kakor iskalec zlata, ki mora presejati kupe peska, da pride do zrna zlata. V ta namen imajo v inštitutu razen drugega osebja še 2500 prevajalcev, ki ne obvladajo le jezikov, marveč so tudi specialist v svoji stroki. Ti izberejo kar je vrednega in prevedejo. Skice in prevode posnamejo takoj na mikrofilm, da je tako že čez nekaj dni na razpolago vsem strokovnjakom dežele, ki meri 22 milijonov km². Kmalu pa bo prišel čas, ko bo človek pred delom takih razmerij brez moči. Za sedaj ima inštitut en sam elektronski stroj, ki mehanično prevaja iz angleščine v ruščino.

Na prvi pregled se zdi, kakor da je to velikansko podjetje za kopiranje tuje iznajdljivosti, vendar pa v večini primerov le olajšuje samostojno delo, daje pobude, marsikateri zamisli da osnove in kjer je temelj, tam ni težko postaviti stavbe.

»Polžja« eksplozija

Značilnosti eksplozije ali detonacije opisujemo navadno z besedami »bliskovito«, »pekleno«, »strašno« in tako dalje. Ameriški znanstvenik J. Isreel pa je nedavno tega raziskal, kako hitro poteka v resnici eksplozija bencinskega rezervoarja. Prišel je do zaključka in tudi dokazal, da se eksplozivni val širi v notranjosti bencinske cisterne komaj z nekaj več kot en in pol metra v sekundi. Ta »polžja« hitrost eksplozije je znanstveni pomagala do nove iznajdbe. Vgradil je v rezervoar lahko zlomljivo posodo s tetraklorom, znanim sredstvom za gašenje. Pristisk eksplozije je razbil posodo, da se je tetraklor izlil ter v hipu zadušil eksplozijo že v samem nastanku in rezervoar je ostal nepoškodovan. Ni treba posebej poudarjati, kakšnega pomena je ta iznajdba — ne samo za velike rezervoarje, ampak tudi za letala in ladje-tankerje, ki so pogosto žrtve eksplozij.

Najbolj demokratično vozilo, dvokolo, je doživelo od svojega rojstva dalje malo bistvenih sprememb. Zdaj, ko ga izpodrivata motor in avto, ga je izpopolnil Milančan Coletti. Svojemu izumu (poglejte sliko!) je dal ime »Superbicycle«. Kolesarjenje na tej iznajdbi je precej podobno plavanju, saj moramo rabiti noge in roke. Ta prednost pride v poštev predvsem pri premagovanju vzponov, ko s premikanjem krmila gor in dol »vključimo« še drugi »diferencial«

Žepni sesalec za prah

Razen običajnih sesalcev za čiščenje preprog in poda ter velikanskih strojev, ki pobirajo odpadke na letališčih, so se pred kratkim pojavili še tako imenovani žepni sesalci. Prvi so ga izdelali Francozi; narejen je iz plastične snovi. Z njim čistijo tapetirano pohištvo, obleke, klobuke itd. Poskusi so se imenito obnesli in tako bo tudi krtača za obleko, kot že marsikaj, nepotrebna potrebščina.

10.000 milijonov posnetkov

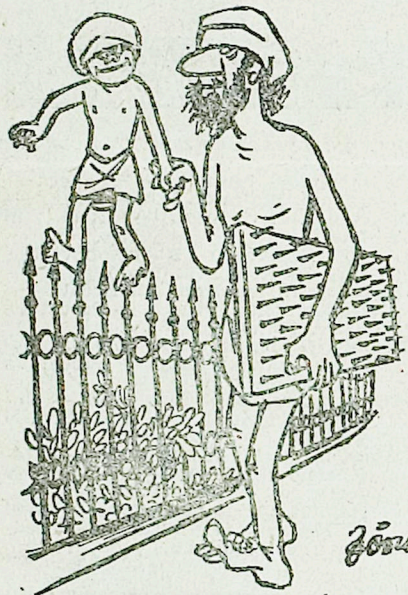
Neka britanska firma je izdelala za Inštitut za znanstveno raziskovanje atomskega orožja fotografsko kamero, ki lahko v eni sami sekundi posname 10.000 milijonov posnetkov. V primeri z zmožnostjo tega fotoaparata je brzina bliska kaj klavirna in polžeja stvar. Sprožilec je skonstruiran na elektronski osnovi in slika, ki jo dobimo s to kamero, je velika zmešnjava pik in krogov. V tem kaosu se lahko spoznamo šele z posebno masko in elektronsko pripravo. S to fantastično napravo nameravajo slikati atomske eksplozije, da bi tako raziskali njihov celoten potek.

Štirioglati jajca

Jajca so važen del naše prehrane, zato so tudi zelo iskana in zaželena. Za trgovce je prav gotovo najbolj neprijetna njihova krhka lupina. Kljub še tako skrbnemu pakiranju in transportu se jih zmerom veliko potare. Da bi se izognili tem nevarnostim so jih vlagali v slamo, papir, umetno volno itd. S tem so odpadke samo znižali, medtem ko bodo z izumom profesorja Lawrencea Durraha te neprijetnosti popolnoma odstranili. Njegova iznajdba je sila preprosta. Jajce je najprej ubil in prelil njegovo vsebino v štirioglato škatlico iz plastične snovi, ki ima enako prostornino kot jajčna lupina. To plastično posodo potem neprodušno zalepijo. Jajce v sintetični masi je tako odpornejše proti udarcem, razen tega se pa tudi ne pokvari tako hitro.

Največji hotel

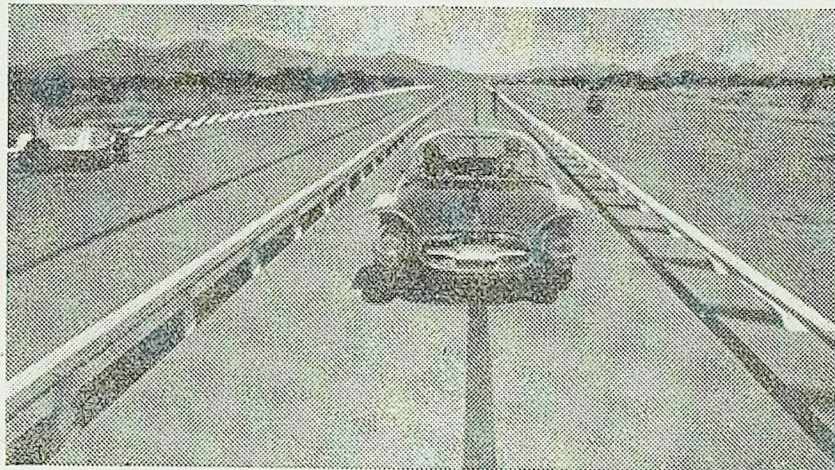
V Rusiji ima vsaka stvar velikanske razmere, pomislimo samo na njeno površino. Zdaj gradijo v Moskvi na Rdečem trgu hotel, ki bo največji v Evropi. Dogradili ga bodo leta 1962. Hotel bo imel 2700 sob, v vsaki bo radio in televizijski aparat. Na vsakem nadstropju bo restavracija. V prizemlju bodo zgradili koncertno dvorano s 3000 sedeži in kino dvorano.

Kri ni voda

VULKAN NA ANTARTIKI

Ameriška polarna ekspedicija je odkrila med večnim ledom na Antarktiki vulkan, ki še vedno deluje. »Letalci niso verjeli svojim očem,« je dejal eden članov ekspedicije, »ko so videli tenak steber dima, ki je prihajal z velike ledene plošče neke bele planine. S helikopterjem smo poleтели do vulkana in dognali, da je ledena skorja na tem mestu debela 250 metrov.«

Kljub vse večji popularnosti atomske energije bo tale avto bodočnosti, ki ga vidite na sliki, gnil bencin. Ameriška avtomobilska industrija General Motors dela poskuse z avtomobilom, ki ima namesto običajnega bencinskega motorja plinsko turbino »Firebird II« (Ognjeni ptič). Poskusi so stali dolejš milijon dolarjev, saj so morali zgraditi zanj celo posebno cesto. Ta ima na obeh straneh in v sredi cestišča elektronske naprave, ki vodijo avtomobil popolnoma avtomatično. Kljub vsemu temu ima pa avto bodočnosti še zmerom volan, ker si bo le redko kdo lahko privoščil elektronsko napeljavno prav do svoje garaže

»So bile težave z nadomestnimi deli?« sem vprašal nadrečnika mehanika.

»Ne, signor tenente.«

»Kje je zdaj bencinska postaja?«

»Na istem mestu.«

»Dobro,« sem rekel, se vrnil v hišo in spil za mizo v menzi še eno skodelico kave. Kava je bila bledosiva in sladka, s kondenziranim mlekom. Onstran okna je bilo lepo pomladansko jutro. Čutil sem tisti začetek suhote v nosu, kar je napovedovalo, da bo dan postal toplejši. Tega dne sem obiskal mesta v hribih in sem se vrnil v mesto pozno popoldne.

Kazalo je, da je vse skupaj potekalo bolje, medtem ko me ni bilo. Povedali so mi, da se bo ofenziva kmalu spet začela. Divizija, kateri smo bili dodeljeni, bi morala napasti na nekem mestu ob reki, in major mi je naročil, naj med napadom poskrbim za zbirna mesta. Napad naj bi potekal čez reko zgoraj ob ožini in naj bi se razširil na grič. Zbirna mesta za ambulančne vozove naj bi bila čim bližje reki, da bi bila zaščiteni. Seveda jih bo določila pešadija, toda mi naj bi jih uredili. Bila je to ena izmed čistih reči, ki dajejo človeku zlagan občutek bojevanja.

Bil sem ves prazen in umazan ter sem odšel v svojo sobo, da bi se umil. Rinaldi je s Hugojevo angleško slovnico v rokah sedel na postelji. Bil je že oblečen, nosil je črne škornje in imel je svetleče se lase.

»Krasno,« je rekel, ko me je zagledal. »Z menoj pojdeš na obisk k Miss Barkley.«

»Ne.«

»Da. Prosim te, pojdi z mano in mi pomagaj, da bom napravil nanjo dober vtis.«

»Prav. Počakaj, da se očedim.«

»Umij se in pridi, kakršen si.«

Umil sem se, si pokrtačil lase in odpravila sva se.

»Počakaj trenutek,« je rekel Rinaldi. »Lahko bi kaj popila.« Odprl je svoj kovček in privlekel na dan steklenico.

»Ne maram Strege,« sem rekel.

»Saj ni. Žganje.«

»Prav.«

Nalili je dva kozarca in trčila sva z iztegnjenima kazalcema. Žganje je bilo zelo močno.

»Še enega?«

»Prav,« sem rekel.

Spila sva še en kozarec. Rinaldi je postavil steklenico proč in odšla sva navzdol po stopnicah.

Bilo je vroče, ko sva stopala skozi mesto, toda sonce je začelo zahajati in postalo je prav prijetno. Britanska bolnišnica je bila velika vila, ki so jo bili zgradili Nemci pred vojno. Miss Barkley je bila na vrtu. Z njo je bila še neka druga bolničarka. Skozi drevje sva videla njuni beli halji in napotila sva se proti njima.

Rinaldi je salutiral. Tudi jaz sem pozdravil, vendar nekoliko bolj umerjeno.

»Kako se kaj imate?« je vprašala Miss Barkley. »Vi niste Italijan, kajne?«

»Ah, ne.«

Rinaldi se je pogovarjal z drugo bolničarko. Smejala sta se.

»Kako čudno je to — biti v italijanski vojski.«

»To pravzaprav niti ni vojska. To je samo saniteta.«

»Vendarle je dokaj nenavadno. Zakaj ste stopili vanjo?«

»Ne vem,« sem odvrnil. »Človek ne more vselej razložiti vsega, kar počne.«

»Ah, kaj zares? Vselej so me učili, da je mogoče razložiti.«

»To je zelo lepo.«

»Mar se bova kar takole sprehajala in kramljala?«

»Ne,« sem odgovoril.

»Še bolj prav, ali ne?«

»Kakšna palica pa je to?« sem vprašal. Miss Barkley je bila precej visoke postave. Bila je oblečena v nekakšno bolničarsko uniformo, bila je svetlolaska temne polti in imela je sive oči. Zdelo se mi je prav lepa. Poigravala se je s tanko trstiko z usnjenim držajem, podobno jahalni palici.

»Bila je last nekega mladeniča, ki je padel lansko leto.«

»Zelo mi je žal.«

»Bil je krasen fant. Nameraval se je poročiti z mano, a je padel na Sommi.«

»Bilo je grozno.«

»Ste bili tam?«

»Ne.«

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

»Ne, signor tenente. Ščiti jo grič.«

»Kako pa sicer?«

»Ze gre. Ta voz ni v redu, toda ostali so uporabni za vožnjo.« Nehal je delati in se je nasmehnil. »Ste bili na dopustu?«

»Da.«

Mehanik si je obrisal roke v džemper in se zarezal.

»Ste se lepo imeli?«

Tudi ostali so se smehljali.

»Lepo,« sem odvrnil. »Kaj pa je temu vozu?«

»Ni v redu. Vselej mu kaj manjka.«

»Kaj pa je zdaj z njim?«

»Nove pnevmatike.«

Pustil sem jih, naj delajo dalje. Avtomobil je bil videti žalosten in obupan, z odprtim motorjem in deli, ki so bili raztreseni po orodni mizi; stopil sem pod streho, da bi si ogledal še ostale.

Bili so razmeroma čisti, nekateri oprani še nedolgo tega, drugi pa zaprašeni. Pazljivo sem ogledoval gume ter opazoval zareze in ogrebe od kamenja. Vse je bilo videti v dobrem stanju. Očitno je bilo vseeno, ali sem bil tu in nadzoroval ali pa ne. Domišljal sem si bil, da stanje vozov, neglede na to, ali je bilo mogoče dobiti nadomestne dele ali pa ne, nemoten potek prevažanja ranjencev in bolnikov s previjaljši, njihovo odpremljanje s hribov in poljske ambulante in razporejanje po bolnišnicah po njihovih zdravstvenih izvidih v znatni meri zavisé od mene. Očitno pa ni bilo prav nič važno, ali sem zraven ali ne.